SNOW

Šalčiau, gali snigti.
Saulė teka 6:34, leidžiasi 5:33.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VOL. LVIV — Chicago, Ill. — Ketvirtadienis, Vasario-February 24 d., 1972 m. — Kaina 15c — 46

MASKVA ĮSAKĖ ŠVĘSTI 50 M. SSSR SUKAKTĮ

Dar nesutarta lošimo vieta

AMSTERDAMAS. — Pasaulio šachmatų federacija Olandijoje paskelbė, kad dar nesusitarta dėl pasaulio čempionato vietos. Amerikietis šachmatininkas Bobby Fischer pasiūlė sovietų ir pasaulio čempionui Spasskiui lošti Belgrade, o Spasskis norėjo lošti šaltesniame klimate ir pasirinko Reykjaviko miestą Islandijoje. Federacijos pirmininkas dr. Max Euwe paskelbė, kad pusė varžybų — 12 partijų — bus lošiama Belgrade, o kita pusė — Reykjavike.

Šį kompromisą griežtai atmetė Maskvos šachmatų sąjunga. Dabar numatoma kovo mėnesį pradėti derybas su sovietais, kurie tvirtina, kad vis tik, Spasskis yra čempionas, o Fischeris — tik jo iššaukėjas. Reikią daugiau skaitytis su pasaulio čempiono nuomone ir pageidavimais. Derybos vyks Maskvoje.

Henry Kissinger

Chou En-lai

PEKINE VYKSTA ĮTEMPTOS DERYBOS

Prezidento žmona — puikus diplomatas

PEKINAS. — Vakar prezidento Nixono ir premjero Chou derybos užsitęsė ilgiau, negu buvo numatyta. Atskirai tariasi valstybės sekretorius Rogers su kinų užsienio reikalų ministerijos valdininkais. Premjeras Chou pareiškė, kad, galimas daiktas, kai kuriems amerikiečiams korespondentams bus leista pasilikti ir ilgiau, po prezidento vizito. Korespondentams patarta kreiptis į informacijos departamentą ir prašyti ten leidimų. Iš viso jau 87 korespondentai pareiškė norą ilgiau pabūti Kinijoje.

Antradienį vakare prezidento Nixono grupė stebėjo revoliucinio kinų baleto spektaklį. Tarp prezidento ir ponios Nixonienės pirmoje eilėje sėdėjo Mao žmona Ciang Chiang, 57 m., pati buvusi teatro žvaigždė, dabar tapusi svarbia komunistų režimo asmenybe. Kitoje ponios Nixonienės pusėje sėdėjo premjero Chou žmona, kuri esanti silpnos sveikatos.

Prezidentui praleidžiant po 4 val. derybose su kinų vadais, ponia Nixonienė lanko Kinijos mokyklas, kolchozus. Ji apžiūrėjo Pekino viešbučio virtuvę, lankėsi stiklo gaminių įmonėje, apžiūrėjo valstybinio ūkio darbininkų namus, jų kiaulidę, buvo zoologijos sode ir kolchozo klinikoje, kur ji stebėjo, kaip senai moteriškei buvo mažinami skausmai badant į jos kūną adatas.

Niekas nieko nežino apie pasitarimų eigą ir turinį. Amerikos vyriausybė iš anksto susitarė su Kinija, kad visos derybos ir jų rezultatai bus laikomi visiškoje paslaptyje. Tikimasi, kad pasitarimų gale bus paskelbtas oficialus komunikatas, kuriame gali, tačiau, nebūti visų susitarimų.

Jei Kinijos gyventojai jau sužinojo apie Nixono atvykimą, tai dar nieko apie tai nežino Šiaurės Vietnamo gyventojai. Hanojus nieko nerašo apie šį istorinį įvykį. Gyventojai gali apie vizitą sužinoti tik iš Pekino radijo arba iš Amerikos kariuomenės radijo siųstuvų Saigone.

Maskvos radijas kinų kalba kritikuoja Kinijos vadus už Nixono pakvietimą. Maskva tvirtina, kad Pekino vadai išsižada Taivano, kad tik patenkintų Ameriką.

Korespondentai Pekine tvirtina, kad prezidento žmona yra geriausias diplomatas, visiems paliekanti labai gerą įspūdį. Ji, kaip rinkėjų balsus medžiojantis politikas, glosto kinų vaikus, giria jų darbininkus įmonėse, giria maistą, žavisi vaizdais ir pastatais. Ypač kinų moterys su dideliu susidomėjimu seka šviesiaplaukę, spalvotais drabužiais pasipuošusią prezidento žmoną.

IŠ VISO PASAULIO

BERLYNAS. — Rytų Vokietija paskelbė, kad šiais metais Vakarų Berlyno gyventojai dviem atvejais galės atsilankyti į Rytų Berlyną: per Velykas ir Sekmines. Paskutinį kartą toks leidimas vakariečiams buvo duotas 1966 m.

DACCA. — Bengalijos vyriausybė paskelbė, kad bus teisiami buvę Pakistano kariuomenės vadai, vadovavę bengalų naikinimui. Jų tarpe yra gen. Niazi, karinis Rytų Pakistano gubernatorius, dar keturi generolai ir apie 90 kitų karininkų.

BOGOTA. — Moteris senatorė Kolumbijoje Maria Eugenia Rojas de Moreno Diaz, 38 m., paskelbė, kad ji kandidatuos į prezidento vietą. Jos tėvas, buvęs diktatorius, jau nekandidatuoja, nes serga širdies liga. Kolumbija iki šiol neturėjo moters kandidatės į prezidentus.

KINŠASA. — Zaire, buv. Belgijos Kongo, prezidentas Mobutu pakeitė penkis ministerius, jų tarpe užsienio reikalų, žemės ūkio ir ekonomikos. Prezidentas pakeitė savo seną vardą — Joseph į "Sese Seko". Jis įsakė visiems gyventojams pakeisti europietiškus vardus į tautinius Zaire-afrikietiškus vardus.

NEW DELHI. — Indija, kur buvo apie 10 milijonų bengalų pabėgėlių, dabar turi 1.2 mil. Jie žada išvažiuoti į Bengaliją iki kovo 1 d.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ **Sen. Charles Percy iš Illinois buvo paskirtas į įtakingą senato užsienio reikalų komitetą, kuriam pirmininkauja sen. Fulbrightas.**

◆ **Gynybos sekretorius Laird pareiškė, kad aviacijos jėgos Pietryčių Azijoje yra didinamos, kad galėtų apginti ten dar liekančius amerikiečius kareivius. Aviacija sustabdė numatytą komunistų ofenzyvą P. Vietname.**

◆ **Visoje Amerikoje kainos sausio mėn. pakilo 0.3%. Čikagoje jos šiek tiek nukrito.**

◆ **Sovietų kultūros ministerė Jekaterina Furceva atvyko oficialaus vizito į Hanojų.**

◆ **Prancūzijoje suimtas 30 metų vyras, kuris kaltinamas įvežęs į Ameriką 12 mil. dol. vertės heroino.**

◆ **Sovietų erdvėlaivis "Luna 20" pasiėmęs nuo mėnulio paviršiaus žemės pavyzdžių, pakilo ir pradėjo kelionę atgal į žemę.**

◆ **Šiandien Paryžiuje vėl tęsiamos taikos derybos tarp Amerikos, Saigono, Hanojaus ir Viet Congo delegacijų.**

◆ **Kienast penketukas, gimęs New Jersey, sulaukė dviejų metų. Visi vaikai, du berniukai ir trys mergaitės, yra sveiki ir gražūs.**

MARATHON. — Floridoje Čikagos aldermanas Donald Swinarski buvo suvažinėtas automobilio. Jis čia turi nemažą vasarvietę, kurios automobilių parkavimo vietoje jis pastebėjo automobilį, kuriame sėdėjo vyras su moterimi. Priėjęs Swinarskis pareikalavo, kad jie važiuotų lauk. Vyras labai supyko, užvedė mašiną ir trenkė į Swinarskį. Po to jis vėl pavažiavo atgal ir dar kartą Swinarski pervažiavo, sulaužydamas ranką, koją, sudaužydamas kitas kūno vietas. Swinarskis yra pusiau paralyžuotas Čikagos Wesley Memorial ligoninuje.

JERUZALĖ. — Izraelio biudžete didžiausios sumos numatytos gynybai, ypatingai karo aviacijai stiprinti, pareiškė finansų ministeris Pinhas Sapir.

KINŲ LAIKRAŠTIS PAKEITĖ TONĄ

PEKINAS. — Kinijos specialistai negali atsistebėti Pekino komunistų laikraščio tono staigiu pasikeitimu. Svarbiausias Kinijos laikraštis "Jenmin Jih Pao", užsieniečių vadinamas "Liaudies dienraščiu", du puslapius paskyrė Amerikos prezidento Nixono susitikimui su Mao Tse Tungu ir kitais kinų vadais. Nebėra laikraštyje žodžių apie Amerikos imperializmą. Žinios iš šio laikraščio paprastai labai lėtai yra diktuojamos per radiją į visą Kiniją, kad tolimų vietovių ir kaimų propagandistai galėtų viską užsirašyti ir paskelbti savo gyventojams sieninių laikraščių formoje.

Pekino "Liaudies dienraštis" spausdina du mil. kopijų. Tą dieną, kai laikraštis aprašė Nixono susitikimą su Mao, Pekino gyventojai išpirko visus numerius per dvi valandas.

Kaip ir visi komunistų laikraščiai, "Jenmin Jih Pao" skirtas politiniam indoktrinavimui, o ne žinioms skleisti. Šio laikraščio skaitytojai dar negirdėjo, kad astronautai jau kelis kart buvo mėnulyje, jie nežino, kad Pakistanas pralaimėjo karą prieš Indiją ir prarado rytinę provinciją. Laikraštyje nėra, panašiai kaip Sovietų Sąjungoje, žinių apie lėktuvų nelaimes, valstybių vyriausybių pasikeitimus, ar vidaus asmenybių, kaip Lin Piao" išvalymas" iš valdžios.

Užsienio korespondentai tuoj pastebėjo skirtumą Pekino gatvėse. Prieš dienraščio pasirodymą su Nixono fotografijomis ir pareiškimais kinai buvo šalti, atsargūs. Po laikraščio išpardavimo, žmonės gatvėje ėmė šypsotis amerikiečiams ir juos šiltai sveikinti.

Sausio mėnesį nukrito kainos

ČIKAGA. — Darbo departamentas paskelbė, kad pirmą kart per metus Čikagoje pragyvenimo išlaidos sumažėjo 0.2%. Daugiausia nukrito drabužių ir transporto kainos, o sveikatos patarnavimų, pramogų ir butų kainos šiek tiek pakilo.

Pakilimas sausio mėn. lietė ir maisto kainas, tačiau ne visų produktų. Pabrango jautiena, duona ir kai kurie vaisiai bei daržovės, tačiau nukrito kiaušinių, daržovių, žuvies ir kiaulienos kainos. Sausio mėn. 1971 m. kainos buvo 2.5% žemesnės už šių metų sausio kainas.

Kas gaus du panda meškinus?

ČIKAGA. — Sužinoję, kad prezidentas Nixonas iš Kinijos dovanų gauna du panda meškinus, Amerikos zoologijos sodai pradėjo ginčytis, kam tie meškinai turi tekti. Abu Čikagos sodai: Brookfield ir Lincoln spaudžia Illinois senatorius ir kongresmanus, kad jie išrūpintų pandas Čikagai.

Greičiausiai pandos teks Washingtono Nacionaliniam zoologijos sodui, kur paprastai padedami iš užsienio valstybių dovanomis gauti žvėrys ir paukščiai.

NEW YORKAS. — Jungtinės Tautos paskelbė, kad Bengalijos šalpai reikės 627 mil. dol.

MONTREALIS. — Olandijos karalienė Juliana su vyru lankosi Kanadoje, kur jaunesnioji jų duktė, princesė Christina studijuoja muziką.

Naujas Louisianos gubernatorius, demokratas Edwin Edwards, laimėjo rinkimus prieš stiprų oponentą. Respublikonai šioje valstijoje šį kartą stipriau laikėsi, negu praeityje.

KREMLIUS PABRĖŽIA IMPERIJOS VISŲ TAUTŲ "BROLYSTĘ IR MEILĘ"

MASKVA. — Antradienį Sovietų Sąjungos didieji laikraščiai paskelbė pirmuose puslapiuose komunistų partijos direktyvą, įsakančią ruoštis Sovietų Sąjungos įsteigimo 50 metų sukakties minėjimui, kuris turi įvykti gruodžio 30 d. Dekrete laikraščiams įsakoma propaguoti sukakties įvykius ir kelti partijos nacionalinę politiką, kuri siekianti visų tautų darnaus sugyvenimo ir brolišKumo. Dekretas įsako mobilizuoti visas jėgas tai sukakčiai tinkamai paminėti.

Tuo pačiu dekretu įsakoma sustiprinti piliečių indoktrinavimą, kad pranyktų visos nacionalizmo, šovinizmo liekanos. Visoms mokykloms, fabrikams, įstaigoms ir ūkiams įsakoma ruošti mitingus minint "tautų brolybės" sukaktį, komjaunimo organizacijos skyriams tenka uždavinys prižiūrėti jaunų žmonių "tarpnacinių" jausmų stiprinimą. Politiniams komisarams armijoje, laivyne ir aviacijoje įsakoma pabrėžti visų tautų sugyvenimą kariuomenės eilėse. Rašytojai ir dailininkai raginami kelti 50 metų sukaktį ir ruošti ta tema spektaklius, parodas ir festivalius.

Šis sovietų kompartijos užsimojimas pabrėžti "tarpnacionalinį" draugiškumą ir sovietų tautų "lygybę" gali būti ženklu, kad partija yra užsimojusi dar daugiau rusinti pavergtas tautas, dar plačiau vykdyti jų kolonizavimą "lygiausiais iš lygiųjų" — rusais.

Sovietų Sąjungos suformavimas užtruko penkeris metus po revoliucijos, nes visame krašte dar ilgai vyko civilinės kovos ir neramumai. Baltijos tautos šią sukaktį švęsti turi mažai pagrindo, nes jos į tą "daugnacinę" rusų imperiją buvo įjungtos daug vėliau.

Sprogime žuvo nekalti žmonės

ALDERSHOTA. — Didžiausios Britanijos kareivinės yra Aldershote, kur stovi ir 16-ta parašiutininkų brigada, kurios kareiviai Šiaurės Airijos katalikų demonstracijos metu sausio 20. nušovė 13 katalikų. Antradienį didelis sprogimas parašiutininkų valgykloje užmušė septynis asmenis, jų tarpe penkias valgyklos patarnautojas, darželininką ir katalikų kapelioną toje brigadoje. Dėl sprogimo kaltę prisiėmė airių slaptoji armija.

Britų policija ir slaptos žvalgybos detektyvai ieško sprogimo kaltininkų. Jei bomba, sprogusi prie valgyklos pastatytame automobilyje, būtų sprogusi 20 min. vėliau, valgykloje būtų žuvę keliasdešimt karininkų.

Airių slaptoji armija prisiekė už kiekvieną žuvusį airį kataliką nušauti po britų kareivį. Šį kartą jų planas nepasisekė, nes žuvo daug nekaltų žmonių.

Aldershoto sprogimą pasmerkė Airijos vyriausybė ir katalikų kardinolas.

Stalino duktė pabėgo iš kolchozo

SCATTSDALE. — Iš Arizonos atėjo žinia, kad Stalino duktė Svetlana Aliliujeva, dabartinė ponia Peters, nusipirko netoli Scottsdale, Arizonoje nedidelį namą ir apsigyveno jame su savo dukterim Olga, 10 mėn. amžiaus. Ji pabėgo nuo savo vyro architekto William Peters, nes atsiradę, kaip praneša jos advokatas Alan Schwartz, nuomonių skirtumai dėl architekto gyvenimo būdo "architektų kolchoze".

Svetlanos vyras [illegible] dirbo su architektu Frank Lloyd Wright. Jie kartu įsteigė architektų biurą, pavadinta dabar "Wright Fondo" vardu. Tas fondas turi namus vadinamus Taleisin West. Čia gyvena 65 asmenys, įskaitant vaikus ir žmonas. Grupėje yra 15 architektų. Kartu gyvena ir architektūros studentai, kurie dirba kartu su architektais. Visi dalinasi ne tik architektūros projektų darbais, bet ir namų ruošos: švaros palaikymo, virimo ir kt. Visos pajamos, kaip vienuolynuose, sudedamos į vieną kasą, iš kurios kiekvienas gauna, kiek jam reikia.

Išsiskyrusios poros artimieji tikisi, kad jie dar susitaikins, nes abu gražiai atsiliepia apie vienas kitą. Svetlana Peters pareiškė, kad ji tiki į privačią nuosavybę, o architektų grupė gyvena komunalinį gyvenimą, dalinasi savo pajamomis, maistu. Visi dirba, įskaitant ir vaikus. "Dėl šitokios tvarkos aš palikau Rusiją", pareiškė ponia Peters.

Jos vyras yra kvakeris, jis visą gyvenimą siekė tokio komunalinio gyvenimo. Jis kartu su Wright ir įsteigė Taleisin West ir Wrighto Fondą. Jam sunku suprasti, kad jo žmona nepritaria tokiam gyvenimui.

Svetlana Peters už savo knygas ir straipsnius įvairiuose Amerikos ir Europos žurnaluose yra uždirbusi jau apie 3 milijonus dolerių. Pirmos knygos buvo parduota apie 100,000 egzempliorių, kitos — 13,000. Ji gali gerai gyventi ir be kitų paramos.

Kodėl sovietai draudžia emigruoti

NEW YORKAS. — Laiške New York Times laikraščiui newjorkietis Winthrop Sargeant pasmerkia žydų organizacijas Amerikoje. kurios bombomis trukdo Amerikos-Sovietų Sąjungos kultūriniam bendravimui, net puolė įstaigą agento Sol Hurok, kuris organizuoja Amerikoje sovietų grupių koncertus.

Laiške nurodoma, kad sovietai jau seniai laikosi principo neišleisti savo tautinių mažumų emigruoti. Jie turį pagrindą. Jeigu bus išleidžiami žydai, kaip tada elgtis su armėnais, lietuviais ar Kaukazo tautinėmis grupėmis? Jei visiems bus leista išvažiuoti, Sovietų Sąjunga bus suardraskyta tokių išvažiavimų, sakoma laiške, kuris pabaigiamas tvirtinimu, kad koncertų trukdymas ir įstaigų sprogdinimas žydams, kurių yra daug iš sovietų atsiunčiamose meninėse grupėse, nepadės. Priešingai toks elgesys galįs sukelti Amerikoje antisemitizmą.

ALFONSAS NAKAS

DETROITO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Ar atsimenate Petrą Vaičiūną?

Čia prieš kurį laiką rašiau, kad rengiamas spetaklis jo garbei. Kad Justas Pusdešris, su savo Alkos kolektyvu, SLA 352-sios kuopos remiamas, Petrą Vaičiūną į sceną kviečia.

Nebegaliu pasakyti, kur jį matydavau Vilniuje, vokiečių okupacijos metais. Greičiausiai, Gedimino gatvė į Žvėryną žygiuojantį? O gal Didžiosios gatvės rajone, netoli šv. Jono bažnyčios, O gal į Tauro kalną kopiantį? Jis eidavo lėtai, nesidairydamas, žvilgsnį į tolumas panėręs. Jaunuolius, kaip mane, imponuodavo jo ilgi, it moters, plaukai. Tie ilgi, nebeprisimenu, nat?raliai šviesūs, ar pražilę plaukai buvo jo trademark, jo, poeto-keistuolio, "uniforma".

Atsiverčiu LE 32-rą tomą ir brendu per ilgą St. S(antvaro) straipsnį. Gimta P. Vaičiūno 1890 m. liepos 11 d. Būta, gimnazisto amžiuje, 1905 m. revoliucijos dalyviu. Mokytasi matininkų mokykloje ir ją baigus matuota Ukrainos lygumos. Studijuota psichoneurologijos institute Petrapily. Neprikalusomybės pradžioje grįžta į Vilnių ir dalyvauta lietuvių dramos teatro steigime, o paskui ir vėl į Petrapilį pasitraukta. Antrų kartu namo sugrįžus dirbta teatre, dramaturgu, ir važinėta po Vakarų Europą.

Kurti pradėta, abiem frontais, tai yra poezija ir drama, pirmojo pasaulinio karo metu. Išleisti jo poezijos rinkiniai: Rasoti spinduliai (1923 m.), Tekanti saulė (1925 m.), Gimtuoju vieškeliu (1927 m.), Amžiais už Vilnių dės galvą lietuvis (1928 m.), Saulės lobis (1935 m.), Rinktinė (1946 m.) ir Paukščių taku (jau po mirties — 1962 m.). Su savo poezija dalyvauta ir keliuose poezijos almanachuose.

Dramų, komedijų, pjesių P. Vaičiūno prirašyta didžiausia daugybė. LE bendradarbis St. S. visą eilę jų išvardina. Štai: Milda, meilės deivė; Mano taurė, Pražydo nuvytusios gėlės, Aukos, Žemėtos kaukės, Giedrėjanti sąžinė, Sudrumstoji ramybė, Tuščios pastangos, Patriotai, Nuodėmingas angelas, Stabai ir žmonės, Liepsnojančios širdys, Laimės gėlė, Aukso žaismas, Naujieji žmonės, Tikruoju keliu, Sulaužyta priesaika, Prisikėlimas, Liepto galas, Aukso gromata, Varpų giesmė, Tėviškės pastogėje. Kad straipsnelio neištęsčiau, nebedėjau jų parašymo metų, nei kur, kada tie veikalai vaidinti. St. S. nė pats nebėra tikras, kiekos P. Vaičiūno scenos veikalų neįvardijo. O iš čia įvardytų, visa eilė yra gerai pažįstami, matyti ne tik Vilniaus ir Kauno teatruose, bet ir, per Šiaulių teatro gastroles, regėti tolimiausiuose Lietuvos užkampiuose. Ne vieną jų yra matę Detroito lietuviai Z. Arlauskaitės pastatymuose.

Toliau LE .vardija visą eilę dramų, parašytų pasaulinio garso litaratų, kurias P. Vaičiūnas yra į lietuvių kalbą išvertęs. Bet jų pavadinimų jau nebeskelbsiu. Man tik rūpėjo praverti mažytį uždangos kraštelį ir parodyti — priminti, su kokiu kūrėju čia reikalo turime. O į spektiklį einantiems patariu St. S(antvaro) straipsnį LE 32-rame tome, 432-5 psl. ištisai persiskaityti.

Kada tas spektaklis, ir kur? Ogi kovo 19 d., sekmadienį, 3 val. po pietų, Lietuvių namuose. Justas Pusdešris, prieš kurį laiką parodęs Antano Škėmos kūrybinį grožį, paskui nupūtęs dulkes nuo Kazio Binkio veikalų ir veikalėlių, dabar labai jau laiku ateina priminti, jog turėjome tokį, 1959 m. birželio 7 d. Vilniuje mirusį, poetą ir dramaturgą, kurio vardas — Petras Vaičiūnas.

Vasario Šešioliktoji miniatūroje

Sunkiausia, kai reikia kalbėti apie savo vaikus. Vengiu tokių pasigyrimų kiek tik galėdamas. Bet šį kartą padarysiu išimtį, nes istorijėlė tikrai būtina paminėjimo.

Laikas — trečiadienis, vasario 16-ji. Vieta — Detroito St. Scholastica katalikų pradžios mokykla. Veikėjos — trys: septinto skyriaus Vida Nakaitė ir Ramoną Pikūnaitė, aštuntokė Kristina Veselkaitė (Vidą pirma būtinai ne kad mano duktė, bet kad taip ir pagal Alfabetą). Pirmosios dvi dvylikmetės, trečioji — trylikos.

Į mokyklą atėjusi Vida anglų kalbos mokytojui pasigyrė, jog šiandien Lietuvos nepriklausomybės diena ir paprašė leisti "dekoruoti" juodąją lentą. Leidimą gavusi, vienos amerikoniukės draugės padedama, lentoje nupiešė Lietuvos trispalvę ir užrašė "Happy Lithuaniant Independence Day!". Dekoracija liko ir per kitą pamoką — istorijos. Istorijos mokytojas, apie Lietuvą daugiau žinodamas, su Vida užvedė pokalbį. Paklausus, ar ji galėtų pagiedoti Lietuvos himną, Vida atsakė, kad taip, galėtų, bet solo nedrįsta. Ar yra daugiau lietuvaičių? Taip. Gali pasikviesti? Gerai. Pamokos vidury pasibelsta į Kristinos klasės duris, o paskui ir į rašomąjį darbą (test) atliekančios Ramonos klasę. Abi mergaitės buvo išleistos. Tautos himną sugiedojus, mokytojas gyrė tris lietuvaites, kad jos ne tik dvi kalbas moka, bet kad ir savo tėvų žemės nepamiršta. Per pertrauką sužinojo kiti mokytojai, kas įvyko istorijos klasėje. Dabar Ramona ir Vida buvo sekančios pamokos metu pakviestos į Kristinos klasę, kur laukė nepriklausomybės šūkiu papuošta juodoji lenta. Ir vėl trys lietuvaitės giedojo tautos himną, kurio, be reguliaraus dėstytojo, klausėsi ir seselė, mokyklos direktorė. Čia ir vėl vaikams buvo atskaitytas pamokslėlis, kaip gražu mokėti dvi kalbas ir mylėti savo senąją tėvynę...

Tai ir viskas. Prieš tašką statydamas pasakysiu, jog tas trijų mergaičių subruzdėjimas buvo jų pačių sugalvotas, jog jokių sugestijų jos negavo nei iš Veselkų, nei iš Pikūnų, nei iš mūsų pusės, jog mums, kai apie įvykį pasakojo, buvo tikra staigmena. Ai, kad tokią staigmeną visi visų lietuvių vaikai, visose mokyklose, Vasario Šešioliktosios ir kitomis progomis padarytų!

Radijo savaitės pobūvis

Nežinau, prisipažįstu, ar ši savaitė yra tik lietuviško radijo savaitė, ar ir amerikietiško. Turiu ALB Radijo klubo pirmininko Vacio Urbono raštą, kuriame kviečia "visus atsilankyti į radijo savaitės proga rengiamą pobūvį". Nepasakyta, nei kokio pobūdžio tas pobūvis bus, bet pasakyta, kad jis įvyks sekmadienį, vasario 27 d. Lietuvių namuose ir prasidės 1 val. Manau, kad tai bus vaišės ir, be abejo, atitinkama programa.

Kartu su minima informacija gavau ir dviejų puslapių, 21 klausimo anketą. Klausimai liečia lietuviškų radijo transliacijų programas Kaip dažnai klausotės, ko pageidaujate transliacijose, ar jaunimas klausosi, ką galite pasakyti apie programą redaktorius bei pranešėjus, kaip patariate telkti lėšas programų išlaikymui? Tai tik keletą klausimų, savais žodžiais, perteikiau. Tokios anketos buvo išdalintos daugeliui Detroito lietuvių, prašant jas sugrąžinti (duotas V. Urbono adresas) iki kovo 12 d. Užpildžiau ir aš vieną. Tiesa, kai kurie klausimai nelabai sklandžiai suredaguoti ir sunkoka į juos atsakyti, bet užtat gale duodama daugiau vietos aplamai nuomonei pareikšti, siūlant, jei reikės, pasinaudoti ir antra tuščia lapo puse.

Manau, kad apie tą anketą ir jos tikslą daugiau sužinosime kaip tik minimo pobūvio metu šį sekmadienį, Lietuvių namuose.

Dalir publikos Vasario 16-sios minėjime Detroite 1972. II. 13 Mercy kolegijos Mc Auley auditorijoje. Pirmoje eilėje, iš kairės adv. Rimgaudas Sakis-Sukauskas ir Michigano aukščiausiojo teismo teisėjas G. Mennen Williams.

Nuotrauka Kazio Sragausko

Lietuva nerimsta

Prienų gyventojų protestai

Ir vėl Sovietų Sąjungos pogrindžio takais gautos pakartotinos žinios apie Prienų gyventojų protestą dėl kun. Juozo Zdebskio suėimimo. Jis suimtas ir apkaltintas mokęs vaikus poterių.

Prienų gyventojai (virš dviejų tūkstančių) pasirašė protestą ir jį įteikė Lietuvos ir Sovietų Sąjungos komunistų partijos centro komitetui, aukščiausio sovieto prezidiumui, ministerių tarybai ir generaliniam prokurorui. Proteste nusiskųsta dėl neleidimo vaikams mokytis poterių, dėl neturėjimo maldaknygių ir bendrai dėl tikinčiųjų persekiojimo. Esą, senos maldaknygės jau sunešiotos, be to sunku ir tokių susirasti. Prieš kelis metus buvo išleista maldaknygė. Ji buvo nevykusiai atspausdinta, prastutėlis popierius tų maldaknygių greitai nusidėvėjo. Dabar tikintieji yra pasilikę be jokios tikybinės spaudos. Vaikai neturi iš kur pramokti melstis, o juos pamokyti kunigams draudžiama.

Kun. Juozas Zdebskis nėra kvietęs ir raginęs vaikus poterių pramokti. Jie patys atėję pas kunigą.

Štai taip pat už vaikų maldos mokymą vos spėjo iš kalėjimo išeiti kun. Šeškevičius, o dabar suimtas kitas už savo pareigų ėjimą. Sovietų konstitucijoje nusakyta tikėjimo laisvė. Dabar teliko tikintiems tik apie tai svajoti. Šalies valdininkija su konstitucija nesiskaitė. Tikintieji katalikai palikti net be švento rašto. Esą, "katalikai diskriminuojami, kaip rasistai diskriminuoja negrus", — tame tikinčių rašte taip parašyta.

Kaip jau yra žinoma, kun Juozas Zdebskis teismo nubaustas pereitų metų spalio mėn. metus kalėti...

Sovietų Sąjungos už žmogaus teisių kovotojas V. Čalidze taip pat savo laišku Brežnevui priminė apie neteisėtą kun. Juozo Zdebskio nubaudimą.

Alytaus rajone Santaikų parapijos kunigas taip pat buvo suimtas, nubaustas ir dėl šios bylos tos srityes 1190 gyventojų savo protestus įteikė valdžios atsakingiem pareigūnam. Tame proteste buvo pasakyta jog panašios bylos skatina nepasitikėjimą šalies vyriausybe.

Tai tos bylos, kurios išgarsėjo užsieniuose, o kiek tokių dar buvo ir bus, apie kurias žinių neturima?

P. B.

SKAITYK PATS IR PAKAGING KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI
YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuvis galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujiesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdus gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išeivių šviesuolių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS. Juozo Adomaičio - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija. Chicago. 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA "NAUJIENŲ" ADMINISTRACIJOJE

COME IN TODAY! EASY TERMS

Glaser's Furniture and Appliance Co.

5115-5123 So. KEDZIE AVE. PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

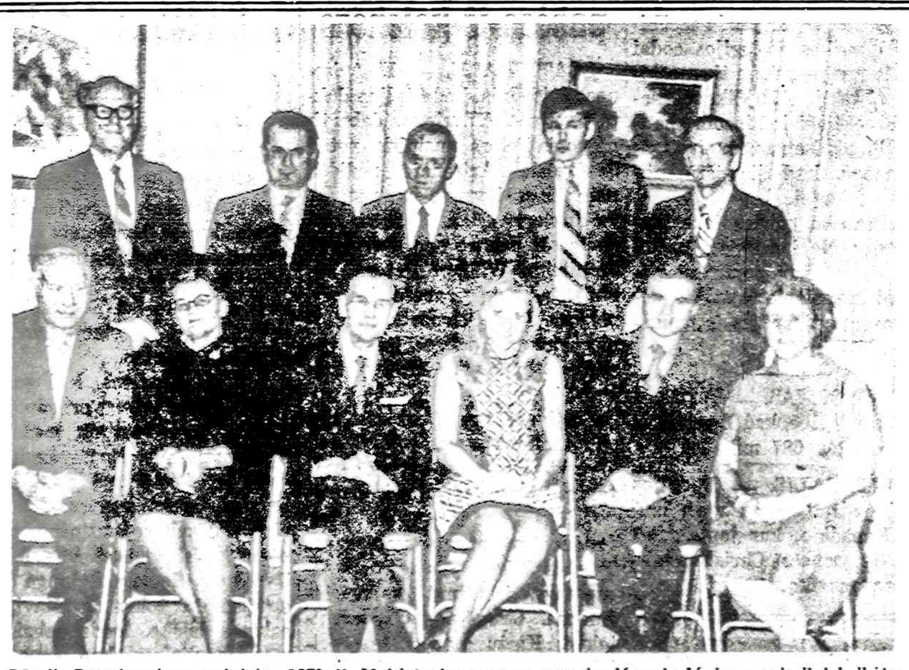

Būrelis Detroito visuomenininkų, 1972. II. 12 Lietuvių namuose pagerbę Vasario 16-sios pagrindinį kalbėtoją, Altos vicepirmininką Kazį Kleivą. Sėdi iš kairės: Bernardas Brizgys, ponia Kleiviene, K. Kleiva, Penelopė Sakienė, Rimgaudas Sakis-Sukauskas, Elzbieta Pauraziene; stovi iš kairės: Vincas Tamošiūnas, Vacius Lelis, Pranas Pagojus, dr. Vytautas Baukys ir Antanas Sukauskas.

Nuotrauka Kazio Sragausko

Jau išėjo seniai laukta
Juozės Vaičiūnienės knyga
TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS
100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina $2.00.
Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.
Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:
NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

LIONGINAS ŠEPETYS

LIETUVIŲ DAILĖ SVETUR

(Tęsinys)

★

Visiškai kitokiu — folklorinio pagraudenimo — keliu siekė ar siekia išlaikyti nacionalinę tradiciją tokie dailininkai, kaip A. Varnas, A. Rūkštelė, M. Šileikis, O. Stančikaitė. Tai daugiausia šalto, akademiško realizmo atstovai. Jų meno santykis su tėvyne — taip pat ne dialogas, bet ir ne vidinis rėmimasis ja, o daiktiški jos prisiminimai. Jiems kūryba — nei ieškojimų kančia, nei atradimų džiaugsmas, nei gyvenimo teigimas. Jie atmintinai kartoja gerai išmoktą pamoką — įsimintus tėvynės gamtos ir buities vaizdus, liaudies meno motyvus, savo pačių paveikslų fotografinės formos, kompozicijos, išblėsusio kolorito sprendimus. Išnaudodami savo tautiečių meilę tėvų žemei, pataikaudami neišprususiam skoniui, jie fabrikuoja standartinius, tariamai lietuviškus peizažus su mergelėm, trobelėm, pakelių kryžiais, pamiškių ežerėliais, rugių gubomis siauruose rėžiuose. Nesunku suprasti, kad patriotinio meno etikete prisidengęs diletantizmas suduoda didžiausią smūgį tautiško savitumo idėjai, kompromituoja ją, atbaido nuo jos gabų jaunimą.

Tarp sentimentalių gimtinės vaizdų, tendencingų antitarybinių kompozicijų ir bereikšmių pusiau abstrakčių peizažų blaškosi J. Pautienius. Apie jį užsimename dėl to, kad jo meniniai principai būdingi ir kai kuriems kitiems dailininkams.

Net prabėgomis peržvelgus J. Pautieniaus paveikslų reprodukcijas, negali patikėti, jog nuo Kauno meno mokyklos baigimo 1924 m. iki emigracijos meto tenupiešusiam vieną portretą ir vieną vaizdelį eksdailininkui staiga "vėl kilo noras dar kartą pasirodyti meno scenoje ir išbandyti savo gabumus tapyboje". Labiau įtikėtina, kad šis "noras" kilo grynai utilitariniais sumetimais — užsitikrinti įvairių vaduotojų moralinę ir materialinę paramą. O čia dar po ranka pakliuvo keletas Vakarų meno muziejų, kuriuose esą sektinų autorių. Šias mintis patvirtina daukelio jo paveikslų antitarybinė kryptis ("Į nežinomybę", "Tremtiniai ūkininkai"), sentimentalūs prisiminimai ("Nemuno kilpa", "Nemunas", "Bažnytkaimis", "Rugiapiūtė"), saloniniai portretai (ponios J. A., žmonos). Atrodo, kad J. Pautieniaus norai tik iš dalies išsipildė: jis tapo įvairių paguodos parodų dažnu dalyviu, bet ant tikros meno scenos taip ir neužlipo.

Metaline plokštele — "špachteliu" — "padidinęs" Siora ir Sinjako puantilistinės tapysenos taškelius iki didelių stačiakampių faktūrinių potėpių, J. Pautienius lipdė pilkų tonų mozaiką ant drobės. Dėl savo mozaikinio plokštumo, virtusio savotiška ormule visiems atvejams — portretui ar peizažui, jo paveikslų gamta, žmonės atrodo negyvi. Šis įspūdis neišsisklaido net ir didesnėse, šiaip kiek labiau vykusiose kompozicijose "Arklių ganykloje", "Sielininkai". Jų dekoratyvinė rimtis — negyvos gamtos rimtis.

Nėra ko tikėtis, jog išeivių dailė būtų apsiribojusi folklorinių nacionalinių tradicijų traktavimu ir išvengusi dar buržuazinėje Lietuvoje pasireiškusio agresyvaus estetinio nacionalizmo. Nemaža dailininkų, ypač pirmaisiais emigracijos metais, atidavė duoklę įvairiems antitarybinės tematikos parodoms, kur jų darbai nuo paprastų folklorinio tipo paveikslų skyrėsi ne tik savo tendencingu siužetu, aiškiai reakcine idėja, bet ir išraiška. Šie paveikslai galėjo būti įvairesnio realistinio stiliaus, bet būtinai su stilizuoto liaudies meno ar buržuazinės valstybės atributikos priedais. Pavyzdžiui, L. Vilimas, K. Žoromskis į šias parodas pristatydavo siužetinius, pseudonacionalinio stiliaus darbus, nors kitiems poreikiams kūrė ir modernistinius, abstrakčius. Matyti, savo vaidmenį čia suvaidino ir daugelio šių parodų dalyvių bei organizatorių diletantizmas, blogas skonis.

Ryškus tokios dailės pavyzdys — buvusio teatro ir kareivinių dekoratoriaus J. Juodžio kūryba. Jo paveikslai — neperdedant — nuovadų valdininkų skonio: čia lekia skrieja riestasprandžiai žirgai, žygiuoja, sėdi stumbro ragais pasipuošę senovės riteriai, kunigaikščiai, o jiems moja Vilniaus katedros fone stovinčios ilgakasės merginos, pokario metų nacionalistiniai banditai. Ir viskas čia — merginų prijuostės, puošnūs banditų mundurai, žirgų žąslai — išpuošta buržuazinės valstybės regalijomis, lietuviškų audinių tulpėmis...

Panašių ultrapatriotinių paveikslų kompozicija taip pat būdinga: teigiami herojai dideli, patalpinti viršuje, mažyliai ir silpnučiai neigiami — apačioje.

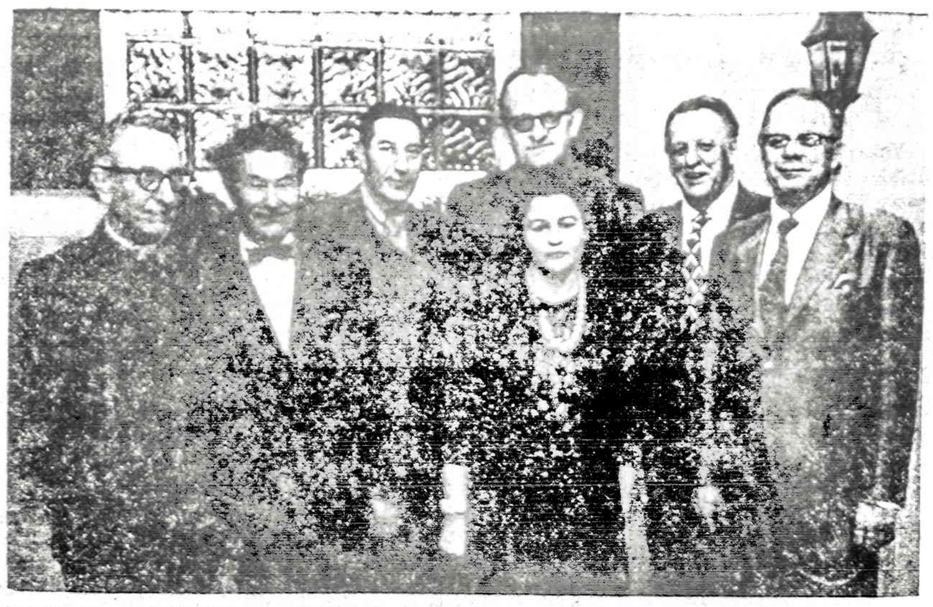

Pirmyn choro dalis Valdybos su dirigentu ir spaudos atstovais. Iš kairės stovi Draugo red. kun. Pr. Garšva, vicepirm. Dr. J. Gliaudelis, sol. J. Laurušonis, sekr. A. Jankauskienė, Naujienų red. A. Pužauskas, dirigentas K. Steponavičius, pirm, sol. A. Brazis.

Nuotrauka V. Noreikos

★

Audinių ornamentika, techniškai gana gerai transformuota į molbertinę tapybą, liko tokiu pat paviršiaus dekoru, spalvų ir linijų ritmo žaismu. A. Tamošaitienės abstrakčios aliejaus drobės taip pat tėra jos pačios išaustų visiškai neblogų gobelenų ar kilimų atšvaistai.

Kai kuriuose australietės E. Kubbos abstrakčiuose paveiksluose pastebima tendencija remtis ir varijuoti M. K. Čiurlionio tapybos motyvus.

Tai maždaug ir visos pastangos pasukti plačią abstrakčiosios dailės tėkmę į siauresnę nacionalinių meno tradicijų vagą. Kaip matome, jos nedavė laukiamų rezultatų: šio pobūdžio darbai — tai ne abstraktaus meno ir lietuvių liaudies meno gyva sintezė, o mechaniškas jų junginys. Nepriklausomai nuo menininkų pastangų ir galimybių abstraktaus meno bangose žūsta tautiniai elementai, tautinis savitumas.

Tuo tarpu eksrealistų B. Murino, K. Žoromskio, o ypač "apsigimusių" abstrakcionistų tapyboje nematome pastangų kaip nors realizuoti tautinę meno idėją. B. Murino gaivališkos abstrakčios akvarelės ("Metamorfozė", "Formų variacija", "Serenada"), kai kurie aliejinės tapybos pavyzdžiai dar kartą patvirtina mintį, kad dailininkas, abstrakčion dailėn atėjęs iš akademiško realizmo, tampa labai ekspresyviu abstrakcionistu. Jeigu jo realistiniuose kūriniuose viskas buvo aišku, nelikdavo vietos žiūrovo meniniam suvokimui, i tai abstrakčiuose darbuose — viskas neaišku, viskas palikta žiūrovui. Autoriaus pastangos suintriguoti žiūrovą kokia nors išraiškesne detale nepadeda suvokti paveikslo esmės; ji dingsta spalvose.

K. Žoromskis — bene plačiausias (ir chaotiškiausias) iš vyresnės kartos išeivių abstrakcionistų. Kas paveikslas — tai vis naujas braižas, kitoks spalvų derinys. Čia sutiksi visų abstrakcionizmo atmainų pėdsakų, kurie dar labiau komplikuoja ir taip jau nelabai pagrįstus, chaotiškus spalvų derinius.

Jaunieji (K. Zapkus, J. K. Račkus, S. Čipkienė, A. Kurauskas, P. Gailius, R. Laniauskas, A. Balukas ir kt.) bando atsispirti niveliacijai, kurti savo stilių, neieškodami rezervų nei realizme, nei nacionalinėje tradicijoje, o tik pačiame abstrakcionizme, gyvos spalvos potencinėje jėgoje, jos ritmų žaisme.

Labai drąsiai, sakyčiau, savitai abstrakčiojoje dailėje reiškiasi K. Zapkus. Jo įvairiaspalvių kryžminių juostų sistema, perpinta mažesnėmis geometrinėmis formomis, savotiškai apstulbina žiūrovą, verčia jį prisimerkti nuo spalvų ir šešėlių optinio gaudesio. Paveikslas "Tapyba", primenantis optinį meną, skamba prasmingai, lyriškai ir duoda pagrindo manyti, jog autorius talentingas.

J. K. Račkus nori suteikti savo paveikslams tematinę, emocinę kryptį, ir pavadina juos: "Žalių laukų prisiminimas", "Skulptūrinė tema", "Pirmoji kelionė" ir pan. Žiūrint į sunkaus, faktūriško kolorito, plačių ramių dėmių ir nervių brūkšnių bei linijų persipynimą, sunku, žinoma, teigti, kad žiūrovas būtent taip ir suvoks tą ar kitą temą. Vienok šie paveikslai, kaip ir kitoks dekoratyvinis akcentas, gali sukelti tam tikrą nuotaiką, žadinti estetinį skonį.

Jautriai suvokta spalva pasižymi S. Čipkienės tapyba. Pradėjusi savo kūrybinį kelią nuo žavėjimosi A. Gudaičiu, A. Samuoliu, ji atėjo į dinamišką, sūkuringą, skaidriai spalvingą abstrakcionizmą. Norėdama kiek suvaldyti, sudrausminti spalvas, gausiuose natiurmortuose dailininkė naudoja buitiškumo elementus, griežtesnę kompoziciją.

Priešingai, P. Gailius nedrausmina savo geltonų ir juodų spalvų, nesilaiko jokių kompozicijos dėsnių. Tai, atrodo, plačios stichijos, intensyviai ieškantis dailininkas.

Kai kurie jaunesnieji taip pat neišvengia aiškesnių paralelių su abstrakcionizmo garsenybėmis. Atskirose L. Urbono, M. Nasvyčio, A. Kurausko tapybos drobėse, lino spaudiniuose jaučiama atitinkamai Ž. Vilono, D. Poloko ar Hartungo įtaka. Be to, A. Kurausko dekoratyvios tamsios violetinės dėmės primena A. Matiso "džiazo" ciklo žaismingas dėmes.

Abstrakcionizmo prigimtis neleidžia metodiškai, remiantis estetiniais principais, grupuoti jo konkrečius darbus. Tuo labiau tai sunkiau atlikti, neturint galimybės pamatyti visus vieno ar kito autoriaus kūrinius, jų originalus. Tačiau bendras vaizdas vis tik ryškėja: tai gabūs, bet savo talento negailintys dailininkai.

Abstraktaus meno dogma, audringai plisdama, nuslopinusi daug kitų meno srovių srovelių, dabar pati estetiškai senka. Ieškodami naujų plastinės ir dvasinės harmonijos reiškimo būdų, dailininkai šiandien metasi į kitus kraštutinumus. Modernizmo horizonte iškilo nebereikalingų daiktų koliažas — lavonu atsiduodantis pop-menas, akis skausminantieji optiniai triukai — op-menas, kinetinis menas ir t.t. Tačiau šių srovių pastovių pasekėjų tarp išeivijos ir lietuvių kilmės užsienio dailininkų nedaug. Matyt, neleidžia tradicinis prisirišimas prie kolorito, kuriam kaip tik nėra vietos naujausiuose "-izmuose".

Išimtį sudaro op-menas, kildinas save iš Siora ir Sinjako puantilistinių dėmių spalvingo mirgesio. Dėl to jis susilaukė kiek didesnio išeivių dailininkų dėmesio. Kai kurie iš jų, pavyzdžiui E. Urbaitytė, bando rasti kompromisą tarp realistinės skulptūros, realistinės tapybos ir optinės dailės. Viename paveiksle ji jungia griežtų kontūrų lygių matinių paviršių susikertančias spalvotas plokštumas su skulptūrų, įvairių daiktų schematiškais plokšturniniais atvaizdais. Suprantama, kad tokiu atveju paveikslas praranda tradicines tapybos savybes, pavirsta dekoratyvia dėme. Šiame dekore dominuoja raudonos, geltonos spalvos.

Kompromiso keliu eina ir A. Krivickas, kuriantis plastines spalvotas kompozicijas, kurias jis vadina piešiniais medžio skulptūroms. Šios dekoratyvinės figūros plastiniu įvaizdžiu, proporcijomis iš pirmo žvilgsnio primena šviesoforus su geltonomis, žaliomis "akimis". Jos ir veikia panašiai kaip šviesoforai — pačia konfigūracija ir šviesos — spalvos deriniais.

Dailininkas kuria ir tipiško op-meno pavyzdžius. Norėdamas savo bandymams suteikti savitumo, jis pasitelkia liaudies audinių, ypač lovatiesių, raštus. Opdarbuose vyrauja kiek prislopintų raudonų, geltonų, žalių, violetinių spalvų deriniai juodame ar tamsiame fone. Liaudiškas spalvų derinys suteikia šiems darbams lygsvaros, rimties, sumažina op-menui būdingą prefenzinguma. Būtent, šis bruožas teikia vilties, kad autorius nepaskęs bendrame karštligiškame op-meno virpesių šokyje.

Grynai optinius darbus prieš penketą metų šiuolaikiniuose meno muziejuose pradėjo eksponuoti čikagietis K. Varnelis. Jo braižas pasižymi stačiakampių plokštumų ir įstrižų linijų susikirtimo sukeltu ramiu virpėjimu, primenančiu tai linijų audinių smulkų raštą ("Pulsuojantys segmentai", "Kvadrato apoteozė"), tai moderniško miesto monotoniską vaizdą iš lėktuvo ("Pseudolabirintas"). K. Varnelio paveikslai kruopščiai nutapyti, panaudojant dažniausiai juodas ir baltas spalvas ir tokiu būdu išgaunant pilką toną. Jeigu autoriaus uždavinys sukelti sterilaus, ramaus dekoratyvumo įspūdį, tai žaismingi tvarkingi, minties krūvio neturintys simetriški jo margumynai tokį žiūrovui sukelia.

Kiek plačiau šios krypties darbais reiškiasi J. Mieliulis, Z. Sodeikienė, N. Banienė, L. Urbonas, D. Ramanauskaitė, dar keletas tapytojų. Bene artimiausi siurrealizmo tapybai yra vyresnės kartos čikagiečio dailininko J. Mieliulio darbai. Jo siurrealizmas yra mistinio bei simbolinio pobūdžio. Faktiškai tai akivaizdinis priedas prie religijos, tiksliau — prie jos skelbiamos žmogaus menkumo dogmos. Jo paveiskluose "Žmogus stabmeldžio rolėj", "Aerodrome", "Jis prisikėlė" maža žmogaus figūrėlė, apsupta nykios slogios aplinkos, nuolat lankstosi antgamtinei jėgai — atominiam stabui, juodai lemčiai prieštvaninio žiogo ar plėšrių paukščių pavidale ar olai, iš kurios turi ateiti Mesijas. Norėdamas sukelti gyvenimo nykumo įspūdį, dailininkas pasirinko tinkamą formą: jis tapo kietai, sausai, jo paveikslai itin išbaigti, o kartu — nuobodūs...

(Pabaiga)

SKAITYK "NAUJIENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki $20.000.

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

5% Passbook Savings All accounts compounded daily — paid quarterly

6% 2 Years Savings Certificate (Minimum $5.000)

INSURED

Chicago Savings and Loan Association

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION
SAFETY OF YOUR SAVINGS
INSURED
UP TO $20,000.

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF $5000 OR MORE Two Year Maturity

5¾% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF $1000 One Year Maturity

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ dėl bet kokių jūsų namo pagerinimų duoda paskolas nuo $500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir jums nusibodo mokėti aukštas nuomas, įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITĖS Į:

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 So. WESTERN AVE. TEL.: GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

INSURED

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM ON SAVINGS CERTIFICATES OF $5,000, OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO SĄSKAITOMS

Taupymo Indėliai Apdrausti iki $20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:

In Chicago $22.00 per year, $12,00 per six months. $7.00 per 3 months. In other USA localities $20.00 per year, $11.00 per six months, $6.00 per three months; Canada $22.00 per year; other countries $23.00 per year.

15 cents per copy, 15 c. on Saturday

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose

metams	$22.00
pusei metų	$12.00
trims mėnesiams	$7.00
vienam mėnesiui	$3.00

Kitose JAV vietose:

metams	$20.00
pusei metų	$11.00
trims mėnesiams	$6.00
vienam mėnesiui	$2.00

Kanadoje:

metams	$22.00
pusei metų	$12.00
vienam mėnesiui	$3.00

Užsieniuose:

metams	$23.00
pusei metų	$13.00
vienam mėnesiui	$3.50

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Lenktyniauja, bet vis dar nepakankamai

Užsieniečiams skiriama propagandinė okupanto spauda vis dar lietuviams pasakoja, kad "tarybinėje" Lietuvoje buvo "statomas socializmas", o dabar prie jo dar pridedama "komunistinė struktūra" yra Lietuvos darbininkų gerovei. Juo didesnė ta "struktūra" bus, tuo geriau bus ne tiktai darbininkams, bet ir visiems darbo žmonėms. Jie pasakoja, kad ta "gerovė" pasinaudos visa žmonija, nes ji naudinga ne vien darbo žmonėms, bet ir visai žmonijai.

Kad ta "komunistinė struktūra" būtų stipresnė ir ta "gerovė" būtų greičiau pasiekta, tai darbininkams reikia lenktyniauti. Jie turi lenktyniauti prie mašinų, prie grėblio, prie dalgio, prie karvės tešmens ir prie paršų lovio. Lenktyniaudami, jie turi taupyti įrankius, javus, bulves ir galvijų ėdalą. Turi taupyti kiekvieną pieno lašelį. Turi žiūrėti, kad bemelžiant jis pataikytų į kibirą, bet dar atidžiau jai reikia sekti, kad jis būtų laiku pristatytas į valdžios paskirtus pieno surinkimo punktus. Ji privalo lenktyniauti bemelžiant, reikia skubėti ir pieną išvežant. Be to, melžėja turi prižiūrėti ir šėrimą.

Visi socializmo pranokėjai tvirtino, kad socializmo siekiama darbininkų gerovei. Socialistinė santvarka ne tiktai sudarys geresnes gyvenimo sąlygas kiekvienam darbininkui, bet ji sutrumpins darbo valandas, sudarys sveikesnes darbo sąlygas ir palengvins patį darbo procesą. Tas pats darbas turės būti lengvesnis. Rusų okupuotoje Lietuvoje iš "socializmo" į "komunizmą" kraštą vedantieji valdovai elgiasi priešingai. Jie nesitenkina, kad darbininkai atliks jiems paskirtą paprastą darbą. Jie nori, kad darbininkai skubėtų. Jie sugalvojo įvairiausias priemones darbui spartinti. Jie nori, kad darbininkai lenktyniautų.

Visas kraštas praeitais metais pradėjo lenktyniauti. Didelė dauguma stambesnių pramonės šakų yra pasiryžę penkių metų planą įvykdyti į ketverius metus. Yra tokių fabrikėlių, kurie jau šiais metais atliko dalį ateinančių metų darbo. Jie tikisi penkmetį suvaryti į ketverius metus. Bet komunistų partijos centro komitetas ir tuo dar nepatenkintas. Partijos centrovikai, stiprindami "komunistinę struktūrą", reikalauja, kad praeitais metais įvestas lenktyniavimas būtų dar labiau paspartintas.

Komunistų partijos centro komitetas, p adėjęs į šalį visus kitus valstybės valdymo reikalus, specialų posėdį paskyrė Grigiškių popieriaus kombinato lenktyniavimui. Jis apsvarstė tame fabrike veikiančių partijos narių pranešimą, ištyrinėjo ir paties kombinato direktoriaus A. Osipovo padarytus pranešimus, bet partijos centro komiteto narių ruso Osipovo liudijimas netenkina. Apie Grigiškių popieriaus kombinato darbininkus Osipovas šitaip pasakė:

"Praėjusių metų planą įvykdėme anksčiau — iki gruodžio 17 dienos. Stengiamės nesumažinti tempų ir šiemet. Beje, už gamybinius pasiekimus 1967 metų trečiajame ketvirtyje kombinatui buvo paskirta pirmoji vieta, TSRS Ministrų Tarybos ir VPSCT pereinamoji Raudonoji vėlava. Nuo to laiko beveik kas ketvirtį įmonei ji skiriama iki šiol. Šiems metams kolektyvas priėmė socialistinius įsipareigojimus, kuriuose numatyta prekinės produkcijos gamybos ir realizavimo planą įvykdyti iki gruodžio 27 -osios, duoti viršplaninės produkcijos už 300 tūkstančių rublių, palyginti su 1970-aisiais padidinti darbo našumą 15 procentų viršplaninio pelno už 110,000 rublių. Šiemet taip pat įsipareigojome atiduoti naudoti plokščių apdailos cechą, kurio pajėgumas bus 5 milijonai kvadratinių metrų plokščių per metus, skiedrų paruošimo cechą, chemijos cechą su chemikalų sandėliu ir kitus objektus. Taigi šiemet įmonė dar ugtelės". (Tiesa, 1972 m. vas. 18 d., 2 psl.)

Jeigu jau popieriaus dirbtuvės priešakin pastatytas rusas Osipovas pripažįsta, kad ten eina lenktyniavimas ir gaminamas didelis pelnas, lietuviški komunistai galėtų tylėti ir džiaugtis. Bet tokio džiaugsmo jie neparodo. Matyt, kad partijos centro komitete sėdintis Osipovas juos kitaip šokdina. Centro komiteto nariai, gavę Grigiškių Osipovo ir toje pačioje dirbtuvėje dirbančių partijos narių pranešimus apie lenktyniavimo paspartinimą, priėjo šitokios išvados:

"Kartu su KP Centro Komitetas pažymėjo, kad Grigiškių bandomojo popieriaus kombinato darbe yra ir esminių trūkumų. Socialistinio lenktyniavimo vystymas įmonėje dar ne visiškai atitinka nūdienos reikalavimus. Partinis komitetas ir cechų partinės organizacijos nepasiekė, kad propagandos ir masinės politinės priemonės būtų pakankamai efektyvios. Neretai jos būna neaukšto idėjinio teorinio lygio, reikiamai nesiejamos su konkrečiais kolektyvo uždaviniais. Kai kuriuose cechuose darbininkai dar nepakankamai informuojami apie įmonės visuomeninį gyvenimą ir gamybinę veiklą". (Ten pat).

Atrodo, kad į Grigiškius atsiųstas Osipovas nevarė komunistinės propagandos. Jam rūpėjo daugiau popieriaus ir medžio plaušo pagaminti. Nekvaršindamas darbininkų nepatikimais dalykais, jis padidino gamybą. Bet partijos centro komitetas nepatenkintas įvestu lenktyniavimu ir padidinta gamyba. Komitetas nori, kad darbininkai sukomunistėtų ir patikėtų Lenino skelbtomis idėjomis. Centro komiteto nariai statistikos duomenimis netiki. Jie nežino, kad nekomunistai daugiau pagamina negu komunistai. Osipovas tą žino, todėl ir nekomunistina Grigiškių dirbtuvėlės darbininkų. Juo daugiau bus komunistų Grigiškių dirbtuvėlėje, tuo mažiau popieriaus jie pagamins. š

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI LIETUVOS PASIUNTINYBĖJE WASHINGTONE

Vasario 16 Dieną Lietuvos atstovą vizitinėmis kortelėmis pasveikino Valstybės Sekretorius, Ambasadorius át Large — David M. Kennedy, Valstybės Pasekretorius, Pasekretorius Politiniams reikalams, JAV Protokolo Šefas, Valstybės Pasekretoriaus pavaduotojas ekonominiams reikalams, Valstybės Sekretoriaus Padėjėjai ir eilė aukštųjų Valstybės Dep-to pareigūnų.

Lietuvos atstovas padėkojo jį sveikinusiems.

Raštais Lietuvos atstovą pasveikino keletas draugingų Lietuvai valstybių ambasadorių.

Atsilankydami į Lietuvos atstovo ir p. O. Kajeckienės surengtą Pas-bėje priėmimą Vasario 15 dieną, — žodžiu pasveikino — ponia U. Alexis Johnson, Valstybės Pasekretoriaus Politiniams Reikalams žmona (p. Johnson po širdies smūgio yra ligoninėje), JAV Protokolo Šefas su žmona, Protokolo Šefo pavaduotojas su žmona, buvęs Protokolo Šefo pavaduotojas, p. Clement Conger su žmona (p. Conger dabar dirba Baltuose Rūmuose), Rytų Europos kelių kraštų direktorius V. Dep-te, John A. Baker, Jr., jo pavaduotojas Doyle V. Martin, Baltijos skyriaus vedėjas, buvę Baltijos skyriaus vedėjai — p. Ward su žmona, p. Jenkens, buvęs Rytų Europos skyriaus direktorius p. Harold C. Vedeler, buvusio JAV Nepaprasto Pasiuntinio ir Įgalioto Ministro Baltijos kraštuose našlė — ponia Arthur Bliss Lane, bei eilė kitų V. Dep-to pareigūnų.

Iš JAV Kongreso priėmime dalyvavo ir sveikino kongresmanas, Daniel Flood, su žmona ir kongresmano Rooney žmona.

Iš Diplomatinio Korpuso priėmiman atsilankė — Diplomatinio korpuso Dekanas, Nicaraguos ambasadorius, p. Sevilla-Sacasa, Panamos ambasadorius su ponia de la Ossa. Taip pat priėmime dalyavo Latvijos atstovas su ponia Anatol Dinbergs, Estijos atstovas JAV-se p. Ernst Jaakson, specialiai atvykęs iš New Yorko. Negalaujantis dr. A. Spekke, buvęs Latvijos atstovas, pasveikino telefonu.

Vienas pirmųjų priėmiman atsilankė ir pareiškė savo linkėjimus Arkivyskupas Luigi Raimondi, Apaštališkasis Delegatas.

Priėmime dalyvavo taip pat Latvių evangelikų ir baptistų pastoriai bei lietuviai dvasiškiai — Tėvai domininkonai dr. T. Žiūraitis ir K. Žvirblis bei kunigas J. E. Gedra.

Iš Voice of America priėmime dalyvavo VOA direktorius Kenneth R. Giddens su žmona, jo pavaduotojas programų reikalams — Serban Vallimarescu. VOA Europos skyriaus vedėjas Robert B. Warner bei VOA Lietuvių skyriaus pareigūnai su dr. K. Jurgėla ir p. E. Jurgeliene priešakyje bei kiti VOA pareigūnai.

Be to, priėmime dalyvavo Ukrainiečių Kongreso pirmininkas, prof. Dr. L. Dobriansky su žmona bei keli kiti ukrainiečiai, prof. Dr. P. Lejinš su žmona, prof. dr. Liatukienė, keletas kitų profesorių bei Washingtono advokatų.

Taip pat priėmime dalyvavo Baltuose Rūmuose dirbąs pareigūnas, prof. Sven Kramer, The Riggs Banko vadovybės pirmūnai su žmonomis, Gen. Graves B. Erskine su žmona, National Georgraphic Society pirmininko pavaduotojas Richard E. Pearson, pulk. Matulaitis su žmona bei keletas žurnalistų.

Atsilankiusiųjų tarpe taip pat buvo Estų Tautinio Komiteto pirmininkas Leesment su žmona, Estų Dr-jos Washingtone pirmininkas, Latvių-Amerikiečių Sąjungos vicepirmininkas ir Gen. sekretorius su žmona bei Latvių Dr-jos Washingtone pirmininkas su žmona, JAV L. B-nės Centro valdybos atstovė ponia Aušra Zerr (su vyru), adv. poetas Nadas Rastenis su žmona iš Baltimorės, keletas pareigūnų iš Kongreso Bibliotekos bei Lietuvių Sambūrių Washingtone pirmūnai.

Priėmime buvo ir ALT-bos vadovybės nariai — dr. K. Bobelis, ALT valdybos pirmininkas ir dr. K. Šidlauskas — valdybos vicepirmininkas. Kartu su jais buvo ir kun. J. W. Juozupaitis, kuris 1972.II.17 d. Atstovų Rūmuose invokaciją atkalbėjo Vasario 16 Dienos proga.

◆

— JAV Kongrese Vasario 16 Diena buvo specialiai paminėta Senate ir Atstovų Rūmuose 1972 m. vasario 17 dieną.

Imtinai, ligi 1972 m. vasario 18 dienos, JAV Kongrese apie Lietuvą intervenavo, pagal Congressional Record atspausdintas kalbas, viso 19 Senatorių ir 66 Atstovai.

ŠVENTEI PRAĖJUS

Kasdienybėje slenkančios dienos turi ir prošvaistes, kurios žmogų atpalaiduoja nuo kasdieninių darbų ir rūpesčių. Tai įvairios šventės. Visos šventės apgaubtos tam tikra nuotaika ir su jomis surištais papročiais.

Turime religines, įvairias šeimų ir didžiąsias visos tautos šventes. Nors esame atskirti nuo savo tautos kamieno, nors toli nuo tėvnės, bet vasario mėnesyje visų lietuvių, kur jie begyventų, širdys ir mintys krypsta į didingą Lietuvos praeitį ir tamsią dabartį. Tas ryškiai atsispindi gausiuose minėjimuose, spaudoje, radijo ir TV programose, bei privačiuose pasikalbėjimuose. Jau nekalbant apie didžiuosius minėjimus, kurie atkreipia dėmesį ne tik lietuvių, kurie reikalingi atskirų reportažų ir įvertinimo, dar vyksta visa eilė tos didžiosios dienos paminėjimų įvairiose draugijose, lietuviškose mokyklose, meno parodų surengime ir net šios šalies Kongrese. Štai vienas, kitas žvilgsnis Chicagoje:

Vasario 16 d. televizijos stebėtojus, sekančius žinias, maloniai nustebino penktame kanale Vasario 16 paminėjimas. Marquette Parko mokyklos mokiniai, pasipuošę tautiniais rūbais, pašoko lietuvių tautinius šokius ir padainavo. Trumpa programėlė buvo išpildyta pasigėrėtinai darniai ir gražiai.

Jau keli metai, kaip lietuviai dailininkai Vasario 16 proga surengia savo kūrybos parodas. Tai pasigėrėtinas darbas, jau virtęs tradicija. Šiais metais tradicinė meno paroda Čiurlionio galerijoje buvo atidaryta vasario 13 d. Parodoje dalyvavo 26 meno kūrėjai. Daugumą sudarė jaunieji dailininkai. Į atidarymą gausiai susirinkusius šventiškai nuteikė smuikininko P. Matiuko ir pianisto M. Motekaičio atlikta Hendelio sonata Nr. 4 Dailinin kus ir meno mylėtojus pasveikino Lietuvos Gen. Konsulė po nia Daužvardienė.

Keturių dailininkų kūriniai buvo premijuoti. Premijos paskirtos ir įteiktos: A. Marčiulioniui, I. Mitkutei, D. Rėklytei - Aleknienei ir J. Marks. (Marks nebuvo atvykusi).

Kun. Borevičius parodoje pristatė ir naują Čiurlionio galerijos direkciją, kurią sudaro dailininkai: pirmininkė V. Balukienė ir nariai — J. Kelečius, V. O. Virkau, J. Daugvila ir D. Rėklytė-Aleknienė. Buvusam direkcijos pirmininkui P. Aleksai už sunkų keturių metų darbą padėkota ir įteikta dovana (paveikslas).

Po atidarymo meno mylėtojai pavaišinti kava, dar ilgai gėrėjosi savų dailininkų labai įvairia kūryba.

Vasario 13 d. išskirtinai gražiai buvo paminėta Vasario 16 Chicagos šaulių. Uniformuotų šaulių ir jų svečių buvo pilnutėlė Vyčių salė. Trumpu patriotiniu žodžiu minėjimą atidarė šaulių veikėjas ir dabartinis būrio pirmininkas Vladas Išganaitis.

Įsidėmėtini labai draugiški tarpusaviai šaulių santykiai. Atrodo lyg jie būtų visi vienos darnios šeimos nariai.

Panašių šios brangios šventės minėjimų buvo daugelyje Chicagos draugijų, klubų, mokyklų ar atskirų kolonijų. Šim tai jų buvo ir visame laisvame pasaulyje, kur tik yra lietuvių. Savos valstybės atgimimo dienos negalėjo minėti tik pavergtoj tėvynėj.

Šventė praėjo. Minėjimai nuskambėjo, palikdami atgarsius kiekvieno lietuvio širdyje ir sąmonėje. Vėl grįžtama prie savų kasdieninių visuomeninių darbų, kurie vyksta Vasario 16 dienos nušviestame kelyje, kurių paskata ir trauka yra prarastos laisvės ilgesys...

P. Venclova

L. VAIČIŪNIENĖ

DAINŲ ŠVENTĖS LAUKUOSE

9

◆

Kad salė buvo daugiausia tamsi, užtemdyta, patvirtina recenzentas R. rugsėjo mėn. "Lietuvių Dienose". Bet jam tai buvo gražu. Kazys Bertulis, norėjęs pamatyti moterų eiseną, "Naujienose" VII. 9 d. rašo, kad matęs tamsoje "tiktai judančius taškus, o gal judančias kupetaites". Kai kurie filmuotojai sakė, šviesiais protarpiais vargais negalais suskubę ką-ne-ką nufilmuoti...

Nors atvejų atvejais yra buvę prašyta ir rašyta, kad tokios eisenos nebūna ir neturi būti vedamos tamsuma, kad jos, kur tinkama, pačios nešinos žibintais apsišviečia, (čia to nereikėjo), nes tokias eisenas, kurios pačios yra ir švenčių veikėjai, visada nori aiškiai matyti visuomenė. Šį kartą rengėjai, į tai neatsižvelgdami, lyg ką slėpdami, lyg "bijodami parodyti dienai", (Maironis), "pravedė" pro šalį.

Kad eisena praslinko be garso, be ritmo... paliudija "Didžioji Reikšmė" autorius, pasirašęs (ar), "Dirva" 1971. VII. 23. "Tai buvo kaip tik pademonstruota per puošnią ir įspūdingą Dainų šventę Čikagoje" — jis rašo. Žinoma, niekas negali jo skoniui prikišti, kad eisenos vyrų tokie drabužiai jam yra puošnūs.

Tas pats Bertulis tame pačiame straipsnyje sako: (...) "bet organizatoriai turėjo choristes apmokyti, kaip sparčiau žingsniuoti". Tačiau rašiusiems ir daugumai nerašiusių, tik kalbėjusių, ir mums atrodo, kad choristės taip žygiavo, kaip betakto, be ritmo tegali žygiuoti, kaip ir daina be dirigento minios dainuojama lėtai, ištęsiamai. Ir čia ne išmoktinės rikiuotės reikėjo, bet visai eisenai reikėjo to, kas paduotų jai toną ir pakeltų nuotaiką... Padavėjų čia nebuvo. Pakili eisenos nuotaika būtų užkrėtusi ir visuomenę. Kur nėra nuotaikos, ten nėra nė pakilios žygiuotės...

Antra vertus, ir mokančiai žygiuotės tokiai ilgai kolonai, kurios "galo nė nesimato" (Citata), neįmanoma sutartinai žygiuoti. Net kariuomenė kažin ar sutartų, jei "paraduotų", išvien ištiestu ilgumu, dargi be orkestrų! O kai eina būriais, tam tikru nustatytu atstumu nuo vienas kito, vedamais būrininkų, grojant orkestrui ar su daina... tai sutaria, pakilu, gražu, patrauklu.

Dainų šventėms, ne koncertams, idėją, tikslą, paskirtį atitinkamais išoriniais ženklais ir iškilmingais tonais sukeliančios nuotaikos reikia.

Jeigu dainininkų eisena būtų ėjusi atskirais chorais, šventiškai apsirengusiais, jeigu eiseną, ištisai apšviestą, ir atskirus chorus būtų vedusios laisvės šaukiančios vėliavos, chorų mokytojai, ar jų pavaduotojai... — be jokio atskiro žygiuotės mokymo chorai savo vienetuose būtų sutarę. Visa žygiuotė būtų buvusi gyva, ugninga, uždegantį, (Kaip II Dainų šventėje, visų pripažintoje geriausiai vispusiškai pavykusia). Visuomenė būtų buvusi įgalinta pamatyti atskirus chorus, pažinti jų mokytojus, išgirsti jų pavardes, juos pasveikinti, padėkoti už pasiaukojamą darbą. Būtų užsimezgęs visų su visais ryšys... Ir bendras glaustas, vieningas choro vaizdas būtų sužydėjęs scenoje... Pati daina būtų buvusi galingesnė.

Kad eisena nebuvo tautinis triumfas, o blaiki, tyli, lyg ko išsigandusi, o visuomenės didžioji lemiamoji dalis, pagal tokią eiseną, susirūpinusi, susimąsčiusi santūri ir tokia pasilikusi nuo pradžios iki šventės pabaigos, tai galima išskaityti ir iš kitų spaudoje vertintojų.

Tai pirmoji mūsų Dainų šventės tokia eisena.

IV-SIOS DAINŲ ŠVENTĖS VEIKĖJŲ DRABUŽIŲ NESANTAIKA

Moterys pasirodė vis dar besilaikančios, pažangiųjų lietuvių žodžiais tariant, senųjų sustingusių, siaurų tradicijų. Šioje šventėje dėvėdamos senoviškais šventiniais tautiniais drabužiais, išnešusios į viešumą tos šakos liaudies meną, buvo eisenos lietuviška dalis. Tuo pripažino šį ne kasdieninį įvykį lietuvių tautine šventę. Moterų drabužiai ir buvo tie, kurių tokia šventė reikalauja, kurie čia tiko. Ar visų dainininkų jie buvo reikiamai teisingi, čia nesprendžiama.

Vyrai, į šią viešumą atėję kasdieniškai apsitaisę, įprasta gyvenamo krašto "uniforma", atnešė darbo, triūso meto nuotaiką, tuo pačiu šio įvykio *šventę* nepripažino, ir patys eisenoje neatrodė lietuviška jos dalimi. Lietuviškumo nenulėmė, kaip mačiusieji iš arti rašė ar žinantieji sakė, tautinių juostelių po kaklais kilputės. Tokioje erdvėje, iš tokių nuotolių jokiu būdu neįmanoma įžiūrėti, kokios prigimties tie kaklaraiščiai. O prie tokių kostiumų, marškinių, kokiais vilkėjo mūsų choristai, bendrai, kaklaraiščiai, rodos, nerišami. Jeigu iš viso rišami, tai to paties laiko mados gamybinio, industrinio stiliaus, bet ne tautiniai. Jeigu privatiškai asmeniškai kas, kur, kame prie tokio apsitaisymo tautinę juostelę užsiriša, tai jo asmeniškas supratimas ir skonis.

Mums išeina, kad vyrų chorų apranga Lietuvių Dainų šventei ne tik netiko, bet ir buvo prieštaravimas, "ignoravimas", įgrisusios rūšies kasdienybė. Ir jokiu būdu ne "puošnumas". Netiko nei prie moterų, nei prie dirigentų aprangos. Bet jie tiko prie cemento ir prie vietos su sąlyga, jeigu vieta būtų buvusi tuščia... arba koks "piknikas"...

Solisto, dirigentų iškilminis bendrinis rūbas, jeigu jie nedėvėjo tautiniais drabužiais, daug geriau tiko, negu balti švarkai, kaip tokiais kai kurie dirigentai yra rengęsi mūsų dainų šventėse pirmiau. Dabar tokiu apsirengimu jie, matyt, nesitaikė prie nuomotos, buvusios tokios paskirties (!!!) salės "cementui", bet taikėsi šventėje prie savo vaidmens. Lygiai taip kaip nepr. Lietuvoje dainų švenčių dirigentai nesitaikė Vileišio aikštėje prie pievutės, ar prie vasaros šilto oro... bet taikėsi prie šventės. Bent aš nemačiau nė vieno apsivilkusio baltais trinyčiais.

Čia dirigentų rūbai tiko ir prie moterų ir prie vaikų apsirengimo, irgi netaikyta prie vietos, prie cemento, bet taikyto prie šventės ir jos paskirties. Tautiniai drabužiai tarptautinėse iškilmėse gali pavaduoti ir pavaduoja tarptautinius, o tarptautiniai tautinėse iškilmėse gali pavaduoti, pavaduoja ir pagerbia tautinius.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Kez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

Telef.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtad. 1—7 val., antrad., penktadienį nuo 1—5, trec. ir šestad. tiktai susitarus.

Rez.: GI 8-0873
DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Ketvirtad. ir šeštadieniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antrad. nuo 1—4 po pietų, ketvirtad. nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2—8 val. vak. Penktadienį 10—12 ir nuo 2 iki 8 val. vak. Sekmadieniais ir trečiadieniais uždaryta.
Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telef. HE 4-2123, jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bapdažai. Speciali pagalba kojom (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8 Šeštadieniais 9—1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

help your HEART FUND
help your HEART

ĮVAIRENYBĖS

Štai keletas būdingų žinučių iš naujojo lenkų Rymo katalikų du kartus per mėnesį išeinančio laikraščio "Narod Polski". (The Polish Nation, 984 Milwaukee Av., Chicago, Ill.).

1. Red. Krawiec stato klausimą: "Kas mes esame?" Atsako: "Esame amerikiečiai lenkų kilmės". Tas reiškia, kad nesame šimtaprocentiniai lenkai, bet tiek pat ir amerikiečiai.

Mūsų domėjimosi laipsnis Lenkijos likimu gali būti įvairus: vieniems — didesnis, kitiems — mažesnis. Tai priklauso nuo pažinimo lenkų istorijos ir kultūros bei giminystės ryšių. Bet mūsų domėjimasis Jungtinių Valstybių teisėmis ir likimu taip pat turi būti stiprus ir gilus, procentiniai neapskaičiuojamas. Tad į klausimą kas esame, turi ir privalome turėti tik vieną atsakymą: esame lenkų kilmės amerikiečiai.

2. Kiek lenkų Jungtinėse Valstybėse? Šį klausimą kelia Joseph Alecks iš Bostono (Mass.). Jis sako, kad įvairios lenkų organizacijos, laikraščiai pateikia skaičius nuo 10 iki 20 milijonų lenkų Amerikoje. Bet Federalinės Vyriausybės statistikos biuras skelbia, kad iš viso tėra tik 4 milijonai lenkų kilmės amerikiečių. (Sk.: Parade Magazine, September 12, 1971).

Jo nuomone, toks didelis skirtumas skaičiuose glūdi kuriame nors jų netikslume. Tautinė lenkų amerikiečių organizacija, esą, turėtų įsteigti statistikos biurą, kad tai patikslintų ir apskaičiuotų miestuose, apskrityse, lenkų parapijose, lenkų organizacijose, imant domėn ir suanglintas lenkų pavardes.

Įdomu būtų, kas, iš pravardės sprendžiant, pats klausimo kėlėjas būtų? Lietuvis Aleksa, ar lenkas Olesnicki? Jis galvoja, kad toks, nors ir apytikris, lenkų kilmės gyventojų skaičius Amerikoje politiniais tikslais būtų labai svarbus. Girdi, prieš 1920 metus daugelis lenkų imigrantų buvo užrašomi rusais ar vokiečiais, atsižvelgiant į Lenkijos padalinimą tarp Rusijos, Vokietijos ir Austrijos. Ką galėtų apie tai pasakyti lietuviai, buvę užrašomi ne tik rusais, vokiečiais, bet ir lenkais?

3. Lenkų kilmės prof. Tadeusz Kowaleczko Santiago universitete padarė pranešimą, kad pirmas Ameriką atradęs buvęs lenkas Jan Scolvus. Jis tai tvirtina pasiremdamas vienuolika metų jo darytų tyrinėjimų Skandinavijos archyvuose. Iš dokumentų, esančių tuose archyvuose, paaiškėją, kad Jan Scolvus pasiekęs Šiaurinės Amerikos krantus du kartus, — būtent 1471 ir 1476 metais, taigi 21 metus anksčiau Kolumbo. Jis ta kryptimi vedąs tolesnius tyrinėjimus, kas pirmas atradęs Ameriką.

Mes galime jam palinkėti sėkmės išaiškinti, kad tai buvo ne lenkas, bet lietuvis Jonas Skalvis. Juk savo laiku lenkai mėgino pasisavinti Aleksandrą Karolį Kuršių (Aleksander Carolus Cursius-Nobilis Lituanus), pirmą žinomą lietuvį, atvykusį į Ameriką (1559) Naujorkan, rašto ir lotynų kalbos mokytoją.

Jei prof. T. Kowaleczko giliau tuos Skandinavijos archyvus patyrinės, tai jis ten ras nemažai duomenų, kad dar priešistoriniais laikais lietuvių gentys kuršiai ir skalviai, gyvenę Nemuno žemupyje, turėjo didelį laivyną ir ne kartą, atsikeršydami, yra užpuolę Skandinavijos ir Danijos kraštus. Taigi ir Jonas Scolvus (gal tikriau — Skalvis) kaip skalvių ainis, iš prigimties galėjo būti puikus pasaulinio masto navigatorius. V. Že-tis

GRADINSKAS
PATI NAUJOJI
SPALVOTA TV
LENGVIAUSIAI NUSTATOMA
2512 W. 47 St. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVĮ!

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARČUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma dienio iki penktadienio 11—12 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Tel.: HEmlock 4-2413
4259 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60609

SKAITYK KASDIEN
NAUJIENAS
IR TEIKYK SKAITYTI
Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas suranda tiktai per
NAUJIENAS

Žemaičiai gyvuoja

Metinis susirinkimas įvyko sekmadienį, sausio 23 d. Hollywood salėje. Jis buvo pirmininko Povilo Masilionio tinkamai pravestas.

Pranešta kad mirė klubo narė Paulina Burba. Ji mirė sausio 3 d. ir palaidota Wisconsin valstijoje. Vienos minutės tyla visi nariai ją pagerbė, o šeimai išreikšta gili užuojauta.

Raštininko J. Keturakio protokolas ir kitų valdybos narių pranešimai buvo vienbalsiai priimti. Knygų revizijos komisijos išduotas raportas priimtas su pagyrimu, nes klubas gerai stovi kapitalu ir nariais.

Nauji valdybos nariai perėmė savo pareigas. Tai naujai išrinktos — Rožė Didžgalvienė — vicepirmininkė ir Josephine Masilionis — kontrolės raštininkė. Visa kita valdyba liko tose pačiose pareigose.

Sekantis klubo susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 27 d. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St., pradžia 1 val. p. p. Klubas kviečia narius ir nares gausiai susirinkime dalyvauti. Reikės aptarti klubo gerovės reikalus bei veiklą, parengimus ir vasaros piknikus.. Narius prašomi užsimokėti mokes tį klubui. Po susirinkimo turėsime vaišes.

Korespondentas Antanas Jusas serga ir gydosi Šv. Kryžiaus ligoninėje, 347 kamb. Jį galima aplankyti nuo 5—8 val. vak. Rožė Didžgalvienė

Dailininkas Norman Rockwell su jaunu skautu. Pagal jo piešinius Franklin Mint įmonė nukalė 12 skautų gyvenimą vaizduojančių sidabrinių medalių.

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS, TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Susirinkimų ir parengimų
PRANEŠIMAI

★

— Chicagos Lietuvių Suvalkiečių Draugijos eilinis narių susirinkimas įvyks penktadienį, vasario 25 dieną 8:00 v. vak. Hollywood Inn svetainėje, 2417 W. 43rd St. Nariai prašomi atsilankyti, nes yra svarbių reikalų aptarti.

Eugenija Strungys, nut. rašt.

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį, deimantu spindintį žiedą, apkaišo medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdų ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizdžiuose svajoja, juokauja ir verkia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. **J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS.** Didelio formato, 126 psl. Kaina $1.—.
2. **Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS.** Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. $2.00.
5. **Butkų Juzė, EILERAŠČIAI IR RAŠTAI.** 155 psl. $1.50.
6. **Vincas Jonikas, LYDĖJAU VIEŠNIĄ VETROJE.** Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina $3.00.
7. **Kleopas Jurgelionis, GLŪDI - LIŪDI.** Lyrikos eilės, 105 psl. $2.00
8. **Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SĖJA.** Eilerašėiai, 86 psl. $2.00.
12. **Nadas Rastenis, TRIJŲ ROŽIŲ ŠVENTĖ.** Eiliuoti pasakojimai apie išvietintas lietuvaites senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. $5.00.
13. **Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI,** Antano Baranausko "Anykščių Šilelis", vertimas, 42 psl. $2.00.
14. **Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS.** Eilės, 95 psl. $1.00.
15. **Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI.** Rinktinė lyrika, 167 psl., $3.00.
16. **Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ,** 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. $2.50.
17. **Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE.** Eiliuoti kūrinėliai, 92 psl., $1.00.
18. **Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI.** Eilėraščiai, 112 psl. $1.00
19. **Eugenijus Gruodis, AGUONOS IR SMĖLIS.** Eilės, 70 psl., $1.00.
20. **Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI.** Eilėraščiai, 80 psl. $2.50.
21. **Alfonsas Tyruolis, METŲ VINGIAI.** Lyrikos rinktinė, 180 psl. $3.00.
22. **Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI.** Mitologijos posmai, 95 psl. $1.00.
24. **Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS.** Poezija. 115 psl. $3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridedant čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoms gražiausios gėlės ir vainikai anksčiau papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

A. A.
MARIJA J. IZOKAITYTĖ

Mirė 1972 m. vasario mėn. 22 dieną, sulaukusi 77 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Šakių mieste.

Paliko nuliūdę: brolio sūnus Kastytis ir jo žmona Adelė Izokaitis, brolienės — Stasė Izokaitis, Ona Izokaitis ir Eugenija Izokaitis su šeimomis bei kiti giminės, draugai ir pažistami.

Ketvirtadienį 6 val. vak. kūnas bus pašarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue.

Šeštadienį, vasario 26 dieną 9:00 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Šv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Maria J. Izokaitytės giminės, draugai ir pažistami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Brolio sūnus, brolienės, giminės.

Laidotuvių Direktoriai Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

A. A.
DOMICELLA URBAN
Grabinaitė
Gyv. Zion, Illinois

Mirė 1972 m. vasario mėn. 22 dieną, 12:00 val. popiet, sulaukusi 74 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje, Panevėžio mieste.

Amerikoje išgyveno 54 metus.

Paliko nuliūdę: sūnus John, marti Anne, duktė Ruth, žentas Albert Works, anūkai — Kenneth, Debra, Denny ir Edward Rosselle, taip pat John ir David, proanūkė Jody Rosselle ir kiti giminės, draugai bei pažistami.

Ketvirtadienį 6 val. popiet kūnas bus pašarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western Avenue.

Penktadienį, vasario 25 dieną 9:00 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Šv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Domicella Urban giminės, draugai ir pažistami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Sūnus, duktė, giminės.

Laidotuvių Direktoriai Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

NARIAI:
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Associacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone COmmodore 4-2228
South Holland, Illinois

KAIP JAV AIŠKINA APSISPRENDIMO TEISĘ

Praeitą savaitę ALT p-kas Dr. Kazys Bobelis ir vicep-kas. Dr. Kazys Šidlauskas buvo nuvykę į Vašingtoną, dalyvauti Vasario 16 d. minėjime JAV Senate ir Atstovų Rūmuose.

Šia proga ALT atstovai aplankė Valstybės departamento Rytų Europos skyriaus vicedirektorių, p. Doyle Martin, su kuriuo turėjo visą valandą užtrukusį pokalbį. Kai p. Martin kalbėjo lietuviams Philadelphijoj, tai jo kalbos pasėkoj lietuvių spaudoj pasirodė aiškinimų, kad JAV Baltijos tautoms pripažįstama laisvo apsisprendimo teisė (self-determination), nebūtinai reiškianti teisę į nepriklausomybę. P. Martin buvo paklaustas, kodėl Valstybės departamentas kalba apie tautos apsisprendimą, o ne apie lietuvių tautos suvereninių teisių vykdymo atstatymą, kuris buvo sovietų agresijos sutrukdytas. Mes skaitome, kad lietuvių tauta 1918 m. vasario 16 d. aktu, kurį patvirtino Lietuvos Steigiamasis Seimas, visiems laikams yra apsisprendus būti laisva ir joks naujas tautos apsisprendimas nereikalingas.

P. Martin paaiškino, kad Valstybės dep-tas vartoja šį tautos apsisprendimo terminą, turint galvoj galimą Europoj kitokią, negu griežtai atskirų suvereninių valstybių santvarką, po to, kai Baltijos tautoms bus lemta atgauti laisvę. Galimas dalykas, kad bus sukurtos Europos Jungtinės Valstybės, į kurias įsijungs ir Baltijos valstybės, arba bus sukurtos Jungtinės Baltijos Valstybės. Tuomet Baltijos tautų suverenitetas liktų apribotas, todėl JAV nori vartoti pačią plačiausią sąvoką, kuri neapribotų lietuvių tautai apsispręsti ir kitaip, negu už pilną neapribotą suverenitetą. Nežiūrint to, p. Martin sutiko, kad tik pilną savo suvereninių teisių vykdymą atgavus tauta, gali nuspręsti, kad jos suverenumas būtų apribotas.

Toliau pokalby buvo paliestas jau anksčiau keltas Baltijos kraštų diplomatinių ir konsularinių atstovybių išlikimo klausimas, kuris buvo paliktas svarstyti Valstybės dep-to teisiniams ekspertams. Šiame sąryšy p. Martin palietė mūsų anksčiau keltą dvigubos JAV ir Lietuvos pilietybės klausimą, kurią galimybę buvo pripažinusios Lietuvos konstitucijos. Kiek šis klausimas liečia tarptautinius santykius, p. Martin pareiškė, kad JAV pilietis negali būti laikomas turįs ir kurio nors kito krašto pilietybę.

Jei eitų reikalas apie pripažinimą kokios nors egzilinės vyriausybės arba kokio kito organo atstovauti pavergtą tautą, tai pirmoj eilėj reikėtų nustatyti, ar JAV piliečiai nelemia ir nediriguoja tokio organo veiklos.

Pokalbio eigoj buvo paminėtas faktas, kad estai esą Švedijoj formuoją Estijos egzilinę vyriausybę, kuriai sieksią JAV pripažinimo. P. Martin pasakė, kad šiuo atveju reikėsią aiškinti tos vyriausybės sudėtį ir jos teisinį pagrindą.

ALT atstovams apleidžiant p. Martin kabinetą, jo prieangy jau laukė priėmimo Estijos generalinis konsulas New Yorke, einąs Estijos atstovo pareigas prie JAV vyriausybės, p. Jakson.

Amerikos Lietuvių Tarybos Informacija

Filmų aktorė Ava Gardner po 8 metų pertraukos vėl vaidina Amerikoje gamintame filme "The Life and Times of Judge Doy Bean", kur ji vaidina anglę dainininkę Lillie Langtry.

CICERO

Pavyzdinga šeima

Ponai Lesčinskai į mūsų koloniją neseniai persikėlė iš Clevelando. Kadangi p. Lesčinskis priklauso Susivienijimui Lietuvių Amerikoje, tai jis persikėlė ir į mūsų 301 kuopą. Kiek aktyviau kuopoje iki šiol nepasireiškė, nes buvo užimtas studijomis, kurias jau baigė. Jis dirbtuvėje turi atsakomingą darbą. Ponia Lesčinskienė dirba ligoninėje. Jaunesnioji duktė Loreta studijuoja Morton kolegijoje, o vyresnioji duktė yra ištekėjusi ir jau auklėja savo šeimą.

Ponai Lesčinskai tikrai pavyzdingai susitvarkė, įsigijo dviejų aukštų namą (2102 So 49th Ave.). Žodžiu, mūsų kolonija praturtėjo kultūringa šeima.

Mūsų susirinkimai

Reikia tikėtis, kad pavasarėjant ir orui atšilus atsigaus ir SLA 301 kuopos nariai, bei pradės gausiai lankyti susirinkimus. Kuopos susirinkimai įvyksta kiekvieno mėnesio pirmą trečiadienį Liberty name, 1403 S. 49th Ct. Raudonos Rožės pašalpos klubas susirinkimus laiko kiekvieno mėnesio pirmą penktadienį, taip pat Liberty name. Klubui, kaip žinia, priklauso vien tik vyrai. Jie turėtų būti pavyzdžiu kitoms organizacijoms kaip reikia lankyti susirinkimus. Bet jeigu jau apie pavyzdį kalbėti, tai tas pavyzdys nekoks: klubo susirinkimai nepasižymi skaitlingumu. Iš pasenusių narių nėra ko daug tikėtis, bet jaunieji turėtų daugiau domėtis klubo reikalais ir lankyti jo susirinkimus.

Lietuvių namų savininkų klubas yra labai svarbi organizacija, su kuria turi skaitytis miesto vadovybė, nustatydama mokesčius. Tiesa, iki šiol lietuviams labai gerai savivaldybėje atstovavo mūsų tautietis P. Kimbarkas. Tačiau reikia pagalvoti ir apie ateitį. Anksčiau ar vėliau juk įvyks pasikeitimas miesto vadovybėje. Klubas turi tinkamai pasiruošti, kad galėtų tokį pasikeitimą sutikti. *D.*

Pasiruošimai lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavimui

Vašingtone sparčiai dirba komitetas suruošti Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimui Jungtinių Valstybių sostinėje.

Komiteto pirmininkas inž. Stasys Bačkaitis jau buvo nuvykęs į Los Angeles, kur su ALIAS centro valdyba apsvarstė suvažiavimo datą ir programą.

Suvažiavimas Vašingtone bus spalio 7-9 dienomis. Toks laikas parinktas turint dėmesyje, kad tada oras sostinėje būna gražus, o, beto, spalio 9 d. švenčiama Kolumbo diena.

Programa sudaryta įvairi. Ji turėtų būti įdomi ne tik sąjungos nariams, bet ir jų šeimoms bei svečiams. Numatyta keletas paskaitų, kurias skaitys mūsų iškilieji savo sričių specialistai. Temos bus priešnamos ir plačiajai visuomenei.

Tautos Šventovėje (National Shrine) bus iškilmingos pamaldos, taip pat priėmimas Lietuvos Atstovybėje, Adomo Galdiko paveikslų paroda, koncertas — balius, įžymių Vašingtono vietų lankymas, lietuvių architektų darbų apžiūrėjimas ir kitokia programa.

Suvažiavimui jau nusamdytos erdvios ir gražios patalpos Marriott viešbutyje, kuris yra patogioje vietoje — netoli nuo National aerodromo ir nuo miesto centro, prie Potomako upės.

Sudarytos kelios komisijos paskiriems Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimo darbams atlikti. **Komitetas**

TRUMPAI

— *Skautas Juozas Namikas* atliko Vasario 16-tos Dienos vėliavininko pareigas Lietuvos Generaliniam Konsulate. Tuoj po 7 val. ryte jis iškėlė Lietuvos trispalvę prieš Konsulatą ir 5 val. vakaro, ją nuleido. L. Gen. Konsulė Daužvardienė pavedė jam šias iškilmingas pareigas todėl, kad, per eilę metų, kiekvieną Vasario 16 dieną, Juozas, vienas su broliuku ar su draugais, atvykdavo prie Konsulato ir atiduodavo pagarbą vėliavai.

— *Vasario 16-tą Dieną*, Nepriklausomybės šventėje, oficialius sveikinimo vizitus Lietuvos Konsulate sudėjo Generolai S. Dirmantas ir K. Musteikis, Dr. Kriaučeliūnas, Kazė Kuraitytė atnešusi gėlių pintinę, ir kiti. Nuo ryto iki vakaro, telefoninių sveikinimų priimta visa eilė. Iš vakaro, skambino T. Zierinš, pareikšdamas "Dabar, Lietuvoje, jau yra Vasario 16-ji. Sveikinu tikruoju laiku". Liet. Gen. Konsulė Daužvardienė dėkoja visiems sveikintojams.

— *Lietuvos Generalinė Konsulė* J. Daužvardienė dalyvavo dviejuose skirtingų Prekybos Rūmų posėdžiuose: Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkime Dariaus — Girėno salėje, tarė žodį lietuvių ir anglų kalbomis Lietuvos Nepriklausomybės Šventės proga. Ant rytojaus, ji dalyvavo Chicagos Prekybos Rūmų (Chicago Association of Commerce and Industry) metiniame posėdyje ir priešpiečiuose. Ji buvo naujai išrinkto vykdomojo komiteto pirmininko Clinton E. Frank viešnia. Hilton viešbutyje, nariai ir svečiai užpildė dvi sales: Grand ir International Ballrooms.

— *Čikagos Lietuvių Moterų* klubas suruošė tradicinę Vasario 16-os programą ir priešpiečius naujame Sharkos restorane, Villa Park, trečiadienį, vasario 16 d. Po himnų sugiedojimo, rengimo komiteto pirmininkė Genovaitė Giedraitienė tarė įvadinį žodį, apibūdindama dienos reikšmę. Sofija Daukutė padeklamavo patriotinį eilėraštį, Beverly Brazytė Block paskambino piano solo, jos tėvas Algirdas Brazis padainavo keletą dainų. Stalai buvo papuošti Lietuvos ir Amerikos vėliavėlėmis, ir Klubo branginamu miniatiūriniu lietuvišku kryžiumi apsuptu gėlėmis.

— *Šio ketvirtadienio*, vasario 24 d. Literatūrinė radijo valandėlė "Pelkių žiburėlis" skiriama jaunimui. "Pasaką kaip žvirblis vasaros ieškojo" skaitys jaunosios "Pelkių žiburėlio" talkininkės Živilė Sriubaitė ir Vida Žvynytė. Valandėlę paruošė akt. Dalia Juknevičiutė.

— *Inž. Romo Skripkaus* ir *Audronės Valaitytės*, gyv. Marquette Parko apylinkėje, vestuvės įvyks vasario 26 d. Šv. Kryžiaus bažnyčioje, kurią kadaise pastatė jaunojo gimininaitis kun. Al. Skripkus. Jaunųjų tėvai, Gražina ir Remigijis Valaičiai, taip pat Julia ir dr. Stasys Skripkai iš Kearny, N. J., ruošia vestuvių vaišes Chatau Busche salėse, Oaklawn priemiestyje.

◆ Kazys J. Macke - Maciukas, ilgų metų pareigūnas Chicago Savings and Loan Ass'n., šiomis dienomis pasitraukė iš pareigų ir grįžo į savo seną biznį, Real Estate, Insurance ir Income Tax patarnavimą. Reikalui esant, kreipkitės adresu: 2549 W. 71st Street, Chicago. Telef. PR 6-3140. (Pr).

— *Lithuanicos sporto klubas* organizuoja dar vieną Jaunučių futbolo komandą ir savo patalpose prie 69tos ir Talman Ave. registruoja žaidėjus. Klubo valdybos pirm. yra dr. Ringus.

◆ **Užbaikime milijoną!** Lietuvių Fondo Dešimtmečio vakaras - balius Chicagoje įvyks vasario 26 d. 6:30 val. vak. Inn Motion salėje, 5820 So. Kedzie Ave. Šokiams gros L. Bichnevičiaus orkestras. Įėjimas — auka 8 dol. asmeniui (su vakariene). Informacijas teikia LF būstinė, 2422 W. Marquette Rd., tel. 925-6897.

Vakaro - baliaus proga į LF narius įstojo su 100 dol. įnašais: Elytė Teresė Rėklaitytė (6 metų), Sofija Toliušienė, Adomas Didžbalis ir Marijonas Dambrauskas. Įnašus padidino: Juozas ir Pranė Masilioniai ($200 iki $600), Antanas ir Polė Rėklaičiai ($100 iki $1,110), Antanas ir Konstancija Stankai ($100 iki $400). (Pr).

◆ Estate of FELIX WAJCULIS, deceased, of Etna Borough, Allegheny County, Pa. No. 907 of 1969 in The Court of Common Pleas of Allegheny County, Pa. Orphans' Court Division.

Anyone with information as to GEORGE VAICIULIS, of Baltimore, Maryland, or ANTANAS VAICIULIS, also known as ANTHONY VICHTELE, of Philadelphia, Pa., is requested to notify:

Barton Grubbs, II, Esquire
912 Frick Building
Pittsburgh, Pennsylvania 15219

PERSONAL
Asmenų ieško

VELTUI KAMBARYS su vonia moteriai, vyrui arba porai gerame name, gražioje Beverly apylinkėje už apsaugą namo atostogų bei išvykų metu. Skambinti tel. ST 2-7307

RENTING IN GENERAL
Nuomos

EVERGREEN PARKO naujame name išnuomojamas didelis, gražus miegamasis kambarys. Telef. 636-5034.

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PRospect 8-2233

A. TVERAS
LAIKRODZIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai i kitoki blankai.

Federalinių ir valstijos pajamų mokesčių apskaičiavimas
INCOME TAX
Nekilnojamo turto pirkimas - pardavimas
REAL ESTATE
Parašų paliudijimas
NOTARY PUBLIC
Draudimo informacijos
INSURANCE
NAUJAS ADRESAS
ŠIMAITIS REALTY
2951 W. 63 St. (prie Sacramento)
Tel. 436-7878

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaigoj)
Pigūs automobilių draudimai.

LAIMINGI NAMAI

2 BUTŲ MŪRAS — 6 ir 5 kambariai. Medžiu iškaltas beismantas. Naujas gazu šildymas. Modernios vonios ir virtuvės. Naujas mūro garažas, elektros durys. Arti mūsų. — $36,500.

TIKRAI 1½ AUKŠTO 2 butų mūras 20 metų, 2 auto garažas. Gazo baseboard šildymas. Gražus, sausas įrengtas beismantas. Marquette Parke. — $35,000.

10 BUTŲ MŪRAS, apie $14,500 nuomos, Marquette Parke. Kaina $74,700. Investuokite pelningai ir saugiai.

ŠVIESUS 2 BUTŲ 11 metų mūras, naujas garažas su elektr. durim, ąžuolo medis, alum. langai, nauji karpetai, 2 radiant šildymai, sveiki oro vėsintuvai, sausas — aukštas beismantas, prie pat Marquette Parko. $44,000.

DIDELIS 6 kambarių mūras. Modernus 2 auto garažas, kabinetų virtuvė, gazu šildymas. Puikus namas gyventi Marquette Parke. $22,500.

2 BUTŲ MŪRAS arti bažnyčios ir mokyklų. 3 kamb. sausam beismante, 2 auto garažas. $29,000.

ŽEMĖS — 30 pėdų su garažu prie pat parko. $10,400.

Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

APYNAUJUS 2-jų butų gražus mūr., po 3 mieg., alumin. langai, karštu vandeniu šiluma gazu. 2-jų autom. garažas. Gražioje vietoje prie parko. — $40,500.

6 KAMB. MŪR., moderni virtuvė ir vonia, alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu. Marquette Parke. $21,500.

APYNAUJUS 1½ aukšto mūr., alum. langai, šiluma gazu, įrengtas rūsys. 2-jų autom. garažas. Marquette Parke. $36,500.

GRAŽUS 4 BUTŲ mūr., alum. langai, karštu vandeniu šild. gazu, modernios vonios. Mūr. garažas. Marquette Parke. $52,000.

VIRŠ 50 PĖDU pločio, gražus kampinis sklypas, 2-jų butų namui. Oaklawn. Telraukitės.

LABAI GERAS 10 butų mūras, 2 automobiliu mūro garažas, Marquette Parke. — Tik $88,000.

NERIS REAL ESTATE
3009 WEST 63rd STREET
Tel.: 471-0321

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Įrengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai
Apskaičiavimai nemokamai.
Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 So. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60609
TEL.: VI 7-3447

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir geral, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val.

J. AUGUSTAITIS
ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA
154 pusl. knyga. Kaina $1.50
Nei vienas žmogus, norįs pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaičio paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.
J. Augustaičio knygą galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užeiti į "Naujienas", tai prašomas persiųsti $1.50 čekį arba Money Orderį, pridedant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608
Gavę pinigus, tuojau knygą pasiųsime.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

GEROS DOVANOS
Šios knygos parduodamos dabar "Naujienose" su didelėmis nuolaidomis:
Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.
Kietais viršeliais, vietoje $4.00 dabar tik $3.00
Minkštais viršeliais tik $2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS.
Kelionės po Europą įspūdžiai. Vietoje $2.00 dabar tik $1.50
Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.
NAUJIENOS,
1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.